

Hof van Beroep te Antwerpen
Sector V: Strafrecht – Strafkamers ten gronde
Sector VI: Strafrecht – K.I.

**Documentatieoverzicht van recent
gepubliceerde wetgeving, rechtspraak en
rechtsleer inzake strafrecht en
strafprocesrecht**

188ste editie
Juli - Augustus 2025

Colofon

Documentatieoverzicht Strafrecht – Strafprocesrecht

Gerechtigd jaar 2024 - 2025 – Editie 188

Editie afgesloten op: 1 september 2025

Publicatiedatum: 1 september 2025

© Caroline VAN DEUREN

Senior Referendaris Hof van Beroep te Antwerpen

Britselei 55

2000 Antwerpen

Tel : +32 2 685 90 72

E-mail: caroline.vandeuren@just.fgov.be

Inhoudstafel

INHOUDSTAFEL	2
---------------------------	----------

1. WETGEVING	7
---------------------------	----------

1.1. BELGISCHE REGELGEVING	7
---	----------

Wet van 18 juli 2025 houdende maatregelen met het oog op de vermindering van de overbevolking in de gevangenissen en tot invoering van de principiële onmogelijkheid om het elektronisch toezicht uit te voeren op de plaats waar het slachtoffer verblijft, *BS* 4 augustus 2025. 7

1.2. EUROPESE REGELGEVING	7
--	----------

1.3. OVERZICHTEN VAN WETGEVING	7
---	----------

1.4. BELANGRIJKE WETSONTWERPEN EN –VOORSTELLEN	8
---	----------

Wetsontwerp houdende de strafbaarstelling van de ontsnapping van gedetineerden en de strafbaarstelling van de beschadiging of verduistering van het elektronisch toezichtsmateriaal en betreffende het afnemen van drugstesten in de gevangenis en de herroeping van het elektronisch toezicht in het kader van de strafuitvoering, *Parl.St.* Kamer 2024-2025, 0986/001..... 8

2. RECHTSPRAAK.....	8
----------------------------	----------

2.1. OVERZICHTEN VAN RECHTSPRAAK	8
---	----------

2.2. EUROPEES HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS.....	8
---	----------

EHRM 3 juni 2025 (Manolache tegen Roemenië), www.hudoc.echr.coe.int	8
---	---

Trefwoorden: Artikel 6 EVRM – Opnieuw getuigen horen in hoger beroep na vrijspraak in eerste aanleg – Gewijzigde zittingscombinatie in hoger beroep – Schending..... 9

EHRM 10 juli 2025 (Wulffaert en Wulffaert Beheer tegen België), www.hudoc.echr.coe.int ..	9
---	---

Trefwoorden: Artikel 7 EVRM – Werking in de tijd van de mildere strafwet – Uitvoeringsbesluit..... 9

2.3. HOF VAN JUSTITIE	10
------------------------------------	-----------

Hof van Justitie 19 juni 2025 (C-219/25), www.curia.europa.eu	10
--	----

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Prejudiciële spoedprocedure – Ruimte van vrijheid, veiligheid en recht – Artikel 67, lid 3, en artikel 82, lid 1, VWEU – Justitiële samenwerking in strafzaken – Verzoek van een derde land om uitlevering – Unieburger – Artikelen 18 en 21 VWEU – Eerdere beslissing van een andere lidstaat om de uitlevering te weigeren wegens een ernstig gevaar voor schending van grondrechten – Artikel 19, lid 2, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Recht van de opgeëiste persoon om niet te worden uitgeleverd aan een staat waar een ernstig risico bestaat dat hij aan folteringen of aan andere onmenselijke of vernederende behandelingen wordt onderworpen – Artikel 47, tweede alinea, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Recht op een eerlijk proces – Wederzijds vertrouwen – Verplichting om rekening te houden met de gronden waarop de eerdere beslissing tot weigering van de uitlevering is gebaseerd – Geen verplichting tot wederzijdse erkenning van die beslissing..... 10

Hof van Justitie (Grote Kamer) 1 augustus 2025 (C-544/23), www.curia.europa.eu	11
---	----

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Verordeningen (EEG) nr. 3821/85 en (EU) nr. 165/2014 – Verplichting van periodieke controle van tachografen – Uitzondering – Artikel 49, lid 1, laatste volzin, en artikel 51, lid 1, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Lex-mitiorbeginsel – Bestuurlijke sancties van strafrechtelijke aard – Beroep in cassatie – Nieuwe wet die in werking is getreden na de uitspraak waartegen cassatieberoep is ingesteld – Begrip ‘definitieve veroordeling’ .. 11

2.4. HOF VAN CASSATIE.....	13
A. BEROEPEN TEGEN VONNISSEN EN ARRESTEN VAN CORRECTIONELE KAMERS	14
Hof van Cassatie 25 mei 2021 (P.21.0213.N), www.juportal.be	14
Trefwoorden: Getroffene - Blijvende persoonlijke ongeschiktheid - Bijzondere kwetsbaarheid van het slachtoffer - Vooraf bestaande toestand - Pathologische aanleg - Invloed	14
Hof van Cassatie 12 oktober 2021 (P.21.0921.N), www.juportal.be	14
Trefwoorden: 1. Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting – Beoordeling	14
2. Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling	14
3. Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte - Gevolg.....	14
4. Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Voorwaarden - Ernstige redenen - Sanitaire crisis	14
Hof van Cassatie 10 mei 2022 (P.22.0100.N), www.juportal.be	16
Trefwoorden: Onderzoek binnen een redelijke termijn - Overschrijding van de redelijke termijn - Sanctie - Strafvermindering - Draagwijdte.....	16
Hof van Cassatie 11 januari 2023 (P.22.1275.F), www.juportal.be	16
Trefwoorden: 1. Misdrijf – Toerekenbaarheid - Overdracht van bevoegdheid - Begrip - Invloed op de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de overdrager en de overnemer - Voorwaarden - Bewijslast	16
2. Toerekenbaarheid – Arbeidsongeval - Bouwdirectie - Schending door haar persoonlijke fout van de bepalingen inzake welzijn en veiligheid op het werk - Overdracht van bevoegdheid aan de onderaannemer - Invloed op de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de overdrager	16
Hof van Cassatie 11 januari 2023 (P.22.1361.F), www.juportal.be	17
Trefwoorden: 1. Wet - Begrip - Rechtstheorie - Miskenning - Gevolg	17
2. Vrijspraak van het opzettelijk toebrengen van slagen en verwondingen - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Middel dat schending aanvoert van artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek - Faalt naar recht.....	17
3. Middel dat de miskenning van de bewijskracht van de akten aanvoert - Akte - Begrip - (Niet de) inhoud van een film	17
Hof van Cassatie 8 april 2025 (P.24.1036.N), www.juportal.be	18
Trefwoorden: Gerechtelijk onderzoek – Klacht met burgerlijkepartijstelling voor de onderzoeksrechter – Klager kan niet meer worden verhoord – Ontvankelijkheid strafvordering	18
Hof van Cassatie 22 april 2025 (P.25.0061.N), www.juportal.be	18
Trefwoorden: Hoger beroep – Grieven – Modelgrievenformulier – Aankruisen rubriek ‘schuld’ – Nadere uitleg	18
Hof van Cassatie 22 april 2025 (P.25.0036.N), www.juportal.be	18
Trefwoorden: 1. Burgerlijke vordering – Bewijslast – Bloed- of aanverwantschap of een affectieve band met een overleden slachtoffer	18
2. Burgerlijke vordering – Bewijslast – Bloed- of aanverwantschap of een affectieve band met een overleden slachtoffer – Plicht overheid	19
Hof van Cassatie 29 april 2025 (P.25.0150.N), www.juportal.be	19
Trefwoorden: Burgerlijke vordering – Rechtsplegingsvergoeding – Een deel van de gevorderde schadevergoeding werd reeds voldaan – Gevolg berekening rechtsplegingsvergoeding	19
Hof van Cassatie 3 juni 2025 (P.25.0354.N), www.juportal.be	20
Trefwoorden: 1. Misdrijf – Toerekenbaarheid – Individuele analyse - Diefstal en afpersing.....	20
2. Diefstal met geweld of bedreiging met de dood tot gevolg – Tijdstip van overlijden – Art. 474 Sw. .	20
Hof van Cassatie 3 juni 2025 (P.25.0089.N), www.juportal.be	21
Trefwoorden: 1. Recht van verdediging – Geen derdenwerking.....	21
2. Rechten van verdediging – Verzoek van beklaagde om toegang te krijgen tot stukken die zich niet in het strafdossier bevinden – Beoordeling – Criteria – Gelijkaardig aan criteria verzoek horen getuige à décharge	21

3. Openbaar ministerie – Onafhankelijkheid – Rechter kan geen bevel geven aan OM – Toegang tot informatie die behoort tot een strafdossier dat vreemd is aan de voorliggende procedure – Gevolg beoordeling rechter	21
4. Witwas – Kennis wederrechtelijke herkomst – Elementen die de rechter kan betrekken bij zijn beoordeling	21
5. Witwas – Verbeurdverklaring bij equivalent – Schuldvordering op gans vermogen	21
6. Incidenteel beroep – Ontvankelijk principaal hoger beroep	21
7. Witwas – Schadevergoeding – Omvang	21
Hof van Cassatie 3 juni 2025 (P.24.1485.N), www.juportal.be	23
Trefwoorden: 1. Strafvordering – Verjaring – Stuiting – Daden van onderzoek	23
2. Strafvordering – Verjaring – Schorsing – Samen behandelde of berechte misdrijven die nauw met elkaar zijn verbonden – Regel is niet absoluut	23
3. Regeling rechtspleging – Hoger beroep – Gevolg voor vonnisrechter	23
Hof van Cassatie 3 juni 2025 (P.24.1676.N), www.juportal.be	24
Trefwoorden: Bewijs – Bewijsvoering – Geschriften – Bewijswaarde	24
Hof van Cassatie 17 juni 2025 (P.25.0464.N), www.juportal.be	24
Trefwoorden: 1. COVID-epidemie – Schorsing verjaring strafvordering	24
2. Redelijke termijn – Beoordeling	25
Hof van Cassatie 17 juni 2025 (P.25.0514.N), www.juportal.be	26
Trefwoorden: Hoger beroep – Saisine appelrechter – Grievenformulier – Geen grief opgeworpen met betrekking tot de procedure – Rubriek ‘procedure’ niet gebruikt – Gevolg voor middelen betreffende onontvankelijkheid strafvordering wegens miskenning rechten van verdediging en recht op een eerlijk proces	26
Hof van Cassatie 24 juni 2025 (P.25.0407.N), www.juportal.be	27
Trefwoorden: Onherstelbare aantasting van het recht op een eerlijk proces – Beoordeling rechter – Onontvankelijkheid strafvordering – Verantwoording beslissing – Onvoldoende maatregelen bevolen om zekerheid te verkrijgen over de aanvoering van de schending van het recht op een eerlijk proces	27
Hof van Cassatie 24 juni 2025 (P.25.0325.N), www.juportal.be	28
Trefwoorden: Burgerlijke vordering – Teruggave – Art. 44 Sw. – Nietigverklaring huurovereenkomst	28
Hof van Cassatie 24 juni 2025 (P.25.0595.N), www.juportal.be	29
Trefwoorden: Misdrijf – Sociaal Strafwetboek – Toerekenbaarheid – Rechtspersoon – Werkgever	29
Hof van Cassatie 24 juni 2025 (P.25.0268.N), www.juportal.be	29
Trefwoorden: Rechten van verdediging – Verzoek tot horen van getuige à décharge – Beoordeling – Criteria	30
B. BEROEPEN TEGEN ARRESTEN VAN DE K.I.	32
Hof van Cassatie 2 augustus 2022 (P.22.1002.N), www.juportal.be	32
Trefwoorden: Onderzoeksgerecht - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Periodieke controle door het onderzoeksgerecht - Verzoek tot uitstel - Gepland confrontatieverhoor - Weigering – Motivering	32
Hof van Cassatie 9 augustus 2022 (P.22.1036.N), www.juportal.be	32
Trefwoorden: 1. Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een raadsman - Afstand - Zwijgrecht - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter	32
2. Voorlopige hechtenis – Bevel tot aanhouding - Verhoor door de onderzoeksrechter - Draagwijdte - Gevolg	32
3. Recht op een eerlijk proces - Inverdenkinggestelde die zich bij het politieel verhoor beroepen heeft op zijn zwijgrecht - Verhoor door de onderzoeksrechter - Draagwijdte - Gevolg	32
Hof van Cassatie 9 augustus 2022 (P.22.1043.N), www.juportal.be	33
Trefwoorden: 1. Witwassen - Gerechtig onderzoek - Omvang - Feiten van lidmaatschap aan een criminele organisatie en inbreuken op de drugswet in vereniging - Onderzoek naar de ermee verband houdende financiële relaties en transacties en bestemming van de gelden - Draagwijdte - Gevolg	33
2. Overlevering voor feiten van lidmaatschap aan een criminele organisatie en inbreuken op de drugswet in vereniging - Onderzoek naar de ermee verband houdende financiële relaties en transacties en bestemming van de gelden - Geen overlevering voor feiten van witwassen - Draagwijdte - Gevolg	33
Hof van Cassatie 11 januari 2023 (P.23.0002.F), www.juportal.be	34

Trefwoorden: Bevel tot aanhouding dat de hechtenis van de inverdenkinggestelde in een huis van arrest beveelt waar de verblijfsomstandigheden een onmenselijke of vernederende behandeling vormen die hem benadelen - Toezicht - Eerste verschijning - Rechtzetting - Bevoegdheden van de onderzoeksgerechten – Draagwijdte	34
Hof van Cassatie 3 juni 2025 (P.25.0755.N), www.juportal.be	34
Trefwoorden: 1. Vreemdelingen – Onderzoeksgerecht – Verbeteren van de administratieve maatregel – Onjuiste vermelding van strafrechtelijke antecedenen.....	35
2. Vreemdelingen – Maatregel tot vasthouding – Controle onderzoeksgerecht – Beoordeling – Wettelijke bevoegdheid	35
Hof van Cassatie 10 juni 2025 (P.25.0412.N), www.juportal.be	35
Trefwoorden: Onderzoeksgerecht – Bescherming van de maatschappij – Internering – Uitspraak – Aanwezigheid lid OM	35
Hof van Cassatie 17 juni 2025 (P.25.0536.N), www.juportal.be	35
Trefwoorden: Notaris – Art. 240 Sw. – Verduistering – Bedrieglijk opzet – Rekening houden met gegevens die dateren van na het zich toe-eigenen van de gelden	36
Hof van Cassatie 17 juni 2025 (P.25.0891.N), www.juportal.be	36
Trefwoorden: Europees aanhoudingsbevel – Onwettigheid van de vordering van de PK aan de onderzoeksrechter omtrent bevel tot inhechtenisneming – Gevolg voor vordering van de PK aan het onderzoeksgerecht om tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel te bevelen	36
Hof van Cassatie 1 juli 2025 (P.25.0913.N), www.juportal.be	37
Trefwoorden: Gerechtelijk onderzoek – Bepaalde strafbare feiten maken reeds het voorwerp uit van een ander gerechtelijk onderzoek – Gevolg voor rechtsmacht van onderzoeksrechter	37
Hof van Cassatie 8 juli 2025 (P.25.0964.N), www.juportal.be	37
Trefwoorden: Huiszoeking – Inzet cameradrone – Aard van gebruik – Finaliteit – Gebruik leverde gegevens op die als bewijs gebruikt kunnen worden	37
Hof van Cassatie 15 juli 2025 (P.25.0941.N), www.juportal.be	38
Trefwoorden: Vreemdelingen – “Risico op onderduiken” wordt onderbouwd met feitelijke gegevens in de bestuurlijke beslissing – Gevolg voor beoordeling onderzoeksgerecht.....	38
Hof van Cassatie 29 juli 2025 (P.25.1072.N), www.juportal.be	39
Trefwoorden: Immuniteten – Diplomatieke ambtenaar – Verdrag van Wenen – Beëindiging van de opdracht – Redelijke termijn om ontvangstland te verlaten – Huiszoeking.....	39
C. ANDERE ARRESTEN VAN HET HOF VAN CASSATIE	40
Hof van Cassatie 28 juni 2022 (P.22.0729.N), www.juportal.be	40
Trefwoorden: 1. Wraking – Strafzaken - Gewettigde verdenking - Artikel 828, 1°, Gerechtelijk Wetboek - Onpartijdigheid en onafhankelijkheid van de magistraat – Draagwijdte	40
2. Strafzaken - Strafvordering - Schriftelijke conclusie - Conclusietermijnen - Verplichting - Draagwijdte	40
3. Strafzaken - Strafvordering - Conclusietermijnen - Verstrijken van de conclusietermijnen - Mondeling requisitoir van het openbaar ministerie - Recht van de andere partijen om te repliceren - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter.....	40
4. Strafzaken - Gewettigde verdenking - Artikel 828, 1°, Gerechtelijk Wetboek - Onpartijdigheid en onafhankelijkheid van de magistraat - Beslissing van de rechter tot verdaging van de aanvang van de pleidooien en bepaling van een datum voor een repliekconclusie van de beklaagde - Vaststelling van een bijkomende rechtsdag voor het aanbrengen van extra mondelinge elementen door de beklaagde - Aanhoren van de mondelinge vordering van het openbaar ministerie - Afwezigheid van debat over een langere conclusietermijn of een andere rechtsdag - Schorsing van de zitting - Verlaten van de zittingzaal - Draagwijdte - Gevolg	40
Hof van Cassatie 24 juni 2025 (P.25.0815.N), www.juportal.be	41
Trefwoorden: Wraking – Wrakingsverzoek – Voorwaarden – Ondertekend door een advocaat die meer dan 10 jaar bij de balie is ingeschreven – Overmacht – Loutere bewering	41
2.5. GRONDWETTELIJK HOF	42
Grondwettelijk Hof 17 juli 2025 (112/2025), www.const-court.be	42

Trefwoorden: Strafrecht - Seksuele misdrijven - Verkrachting - Minderjarige die de volle leeftijd van veertien jaar heeft bereikt, maar niet de volle leeftijd van zestien jaar - Toestemming - Maximale leeftijdsverschil met een partner	42
2.6. RAAD VAN STATE	43
2.7. HOVEN VAN BEROEP	43
A. CORRECTIONELE KAMERS	43
B. KAMER VAN INBESCHULDIGINGSTELLING.....	44
C. BURGERLIJKE KAMERS EN KORTGEDING.....	44
2.8. RECHTBANKEN VAN EERSTE AANLEG	44
A. CORRECTIONELE KAMERS	44
B. RAADKAMER.....	44
C. BURGERLIJKE KAMERS EN VOORZITTER IN KORTGEDING	44
2.9. HOVEN VAN ASSISEN	44
2.10. BUITENLANDSE RECHTSPRAAK	44
 <u>3. RECHTSLEER</u>	 <u>44</u>
3.1. OVERZICHTEN VAN RECHTSLEER	44
3.2. BOEKEN.....	44
A. NIEUWE BOEKEN I.V.M. STRAFRECHT EN STRAFPROCESRECHT	45
B. NIEUWE BOEKEN I.V.M. STRAFRECHT EN STRAFPROCESRECHT IN DE BIBLIOTHEEK	45
3.3. BIJDRAGEN IN BOEKEN OF TIJDSCHRIFTEN (INCLUSIEF NOTEN).....	45
A. BIJDRAGEN I.V.M. INTERNATIONAAL EN EUROPEES STRAFRECHT EN STRAFPROCESRECHT	45
B. BIJDRAGEN I.V.M. ALGEMEEN STRAFRECHT	45
C. BIJDRAGEN I.V.M. BIJZONDER STRAFRECHT.....	45
D. BIJDRAGEN I.V.M. STRAFPROCESRECHT	45
E. GEMENGDE OF ANDERE BIJDRAGEN	45
F. STRAFRECHT IN HET BUITENLAND.....	46
3.4. BELANGRIJKE EVOLUTIES IN ANDERE RECHTSTAKKEN OF BELANGRIJKE ARTIKELEN OVER HET RECHT	46
3.5. VARIA	46

1. Wetgeving

1.1. Belgische regelgeving

Wet van 18 juli 2025 houdende maatregelen met het oog op de vermindering van de overbevolking in de gevangenissen en tot invoering van de principiële onmogelijkheid om het elektronisch toezicht uit te voeren op de plaats waar het slachtoffer verblijft, *BS* 4 augustus 2025.

Toelichting: Artikelen 38 en 39 van de wet voeren in de wet van 17 mei 2026 twee bepalingen in betreffende de principiële onmogelijkheid om het elektronisch toezicht uit te voeren op de plaats waar het slachtoffer verblijft.

De wet van 17 mei 2006 werd gewijzigd teneinde het principiële verbod om in geval van veroordelingen voor bepaalde feiten het elektronisch toezicht uit te voeren op het adres van het slachtoffer van die feiten, expliciet in te schrijven, bij veroordeling van intrafamiliaal geweld, incest, tienerpooierschap en kindermisbruik, zelfs al zou er een akkoord van de meerderjarige huisgenoten/het slachtoffer worden voorgelegd.

Deze onmogelijkheid is niet absoluut. De strafuitvoeringsrechter en de strafuitvoeringsrechtbank behouden de beoordelingsbevoegdheid om de strafuitvoering te individualiseren zodat de kansen op re-integratie worden verhoogd.

De strafuitvoeringsrechter of de strafuitvoeringsrechtbank zal de beslissing waarbij hij afwijkt van het principiële verbod echter met bijzondere redenen moeten omkleden om duidelijk aan te geven dat er voldoende garanties zijn die maken dat het elektronisch toezicht alsnog op het adres van het slachtoffer veilig ten uitvoer kan worden gelegd, aanwezig zijn.

Ze kunnen zich om deze beoordeling te maken baseren op de maatschappelijke enquêtes die reeds beschikbaar zouden zijn en op alle concrete elementen aanwezig in het dossier.

De bestaande bepalingen van de wet van 2006 bieden reeds afdoende waarborgen opdat de strafuitvoeringsrechter of de strafuitvoeringsrechtbank rekening zal houden met het risico verbonden aan een elektronisch toezicht dat zou worden uitgevoerd in de (ruimere) buurt van het adres van het slachtoffer.

Het *ultimum remedium* karakter van de gevangenisstraf wordt expliciet ingeschreven in het huidige Strafwetboek.

Deze nieuwe bepalingen traden in werking op 4 augustus 2025.

(Bron: Stradalex.com)

1.2. Europese regelgeving

- Nihil

1.3. Overzichten van wetgeving

- Nihil

1.4. Belangrijke wetsontwerpen en –voorstellen

Wetsontwerp houdende de strafbaarstelling van de ontsnapping van gedetineerden en de strafbaarstelling van de beschadiging of verduistering van het elektronisch toezichtsmateriaal en betreffende het afnemen van drugstesten in de gevangenis en de herroeping van het elektronisch toezicht in het kader van de strafuitvoering, *Parl.St.* Kamer 2024-2025, 0986/001.

Samenvatting: Dit wetsontwerp beoogt de invoering van twee nieuwe strafbaarstellingen, met name de ontvluchting van gedetineerden (én de medeplichtigheid hieraan!) en de beschadiging of verduistering van het elektronisch toezichtsmateriaal.

Wat de ontvluchting betreft, werd ook een strafuitsluitende verschoningsgrond voorgesteld.

Twee voorwaarden moeten vervuld worden:

- de ontsnapping gebeurde zonder geweld of bedreiging, en
- de ontsnapte persoon biedt zich binnen een periode van 48 uren na de ontsnapping spontaan aan bij de gevangenis of de inrichting waar hij verbleef, dan wel bij een politiedienst.

Daarnaast wordt ook de basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden aangepast met het oog op het voorzien van een wettelijke basis voor het afnemen van drugstesten in de gevangenis.

Tot slot omvat dit wetsontwerp ook een wijziging van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten, met het oog op de invoering van een verplichte herroepingsgrond van het elektronisch toezicht ingeval van opzettelijke beschadiging of verduistering van het elektronisch toezichtsmateriaal.

2. Rechtspraak

2.1. Overzichten van rechtspraak

- VAN DROOGHENBROECK, S., « Chronique de la jurisprudence belge de la Cour européenne des droits de l'homme – (1er janvier 2024 - 1er janvier 2025) », *JT* 2025, afl. 25, p. 429-437.

2.2. Europees Hof voor de rechten van de mens

EHRM 3 juni 2025 (Manolache tegen Roemenië), [www.hudoc.echr.coe.int](https://hudoc.echr.coe.int)

Hyperlink: <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-243361>

Trefwoorden: Artikel 6 EVRM – Opnieuw getuigen horen in hoger beroep na vrijspraak in eerste aanleg – Gewijzigde zittingscombinatie in hoger beroep – Schending

Samenvatting: Centraal in deze zaak staat artikel 421 lid 2 van het Roemeense Wetboek van Strafvordering (Sv). In dat artikel is bepaald dat de beroepsrechter, na een vrijspraak in eerste aanleg, getuigen opnieuw moet horen.

In deze zaak is de casus als volgt. Twee ‘directe’ getuigen, meneer en mevrouw H. (hierna: directe getuigen) hebben een belastende verklaring afgelegd over klager. Zij verschenen, ondanks bevelen daartoe, niet als getuigen ter terechtzitting in eerste aanleg. Wel werden ter terechtzitting verklaringen afgelegd door drie ‘indirecte’ getuigen, die hun informatie enkel hadden vernomen via de directe getuigen.

Klager werd vrijgesproken. Daartegen ging het OM in hoger beroep.

De zittingscombinatie in hoger beroep bestond aanvankelijk uit twee raadsheren, de voorzitter E.P en bijzitter I.F. Op de eerste zitting zijn de directe getuigen en twee van de indirecte getuigen gehoord. Op de tweede zitting zat wederom voorzitter E.P. in de combi, maar nu met een nieuwe bijzitter, T.G. Zij hoorden de derde indirecte getuige. Raadsheren E.P. en T.G. hebben het arrest gewezen en klager veroordeeld tot een gevangenisstraf. Zij vonden steun voor de verklaringen van de directe getuigen in o.a. de verklaringen van de indirecte getuigen en telefoongesprekken.

Tegenover het EHRM wordt aangevoerd dat artikel 6 EVRM is geschonden. Het EHRM overweegt dat art. 421 lid 2 Sv expliciet bepaalt dat in hoger beroep de getuigen, op basis van wier verklaringen een verdachte is vrijgesproken, door het hof opnieuw moeten worden gehoord. De zittingscombinatie die het arrest in deze zaak heeft gewezen, is in het onderhavige geval een andere dan de combinatie die de directe getuigen heeft gehoord. Alhoewel er meerdere bewijsmiddelen in het dossier aanwezig zijn, is volgens het EHRM duidelijk dat er geen veroordeling was gevolgd zonder de verklaringen van de directe getuigen waardoor zij extreem belangrijke, misschien wel beslissende getuigen (decisive) waren voor de uitkomst van de zaak. De raadsheren die het arrest wezen hadden ook de getuigen moeten horen. Het is weliswaar zo dat de voorzitter E.P. wél in de zittingscombinatie zat die de directe getuigen heeft gehoord, maar de combinatie bestond slechts uit twee personen en moest een unanieme beslissing nemen, zodat de afwezigheid van raadsheer T.G. hiermee niet kon worden gecompenseerd. Het recht op een eerlijk proces, genoemd in artikel 6, lid 1 EVRM, is hiermee geschonden.

(Bron: Nieuwsbrief Rechtspraak Europa – Juli)

EHRM 10 juli 2025 (Wulffaert en Wulffaert Beheer tegen België), www.hudoc.echr.coe.int

Hyperlink: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-244006>

Trefwoorden: Artikel 7 EVRM – Werking in de tijd van de mildere strafwet – Uitvoeringsbesluit

Samenvatting: Klagers zijn strafrechtelijk veroordeeld tot een boete omdat zij bouwwerken hadden aangelegd in strijd met een wettelijke regeling. Ook moesten zij de bouwwerken slopen. Op het moment van de aanleg vielen de werkzaamheden echter onder een uitzonderingsregeling in een Vlaams uitvoeringsbesluit.

Het EHRM oordeelt dat een dergelijk uitvoeringsbesluit naar Belgisch recht misschien niet de status heeft van een wettelijke regeling, maar dat het wel een 'wet' is in de zin van art. 7 EVRM. Bovendien waren ook wettelijk de werkzaamheden niet meer strafbaar op het moment van de veroordeling. Dit betekent dat art. 7 EVRM is geschonden.

« 40. La Cour constate que, comme le relève le Gouvernement (paragraphe 30 ci-dessus), l'interprétation retenue par les juridictions internes fait l'objet d'une jurisprudence constante de la Cour de cassation selon laquelle le principe de rétroactivité de la loi pénale plus douce ne s'applique pas aux arrêtés d'exécution pris en vertu d'une loi demeurée inchangée ou ayant maintenu le caractère répréhensible des faits délictueux (paragraphe 18-19 ci-dessus).

41. Cependant, la Cour rappelle que la notion de « droit » (« law ») utilisée à l'article 7 de la Convention correspond à celle de « loi » qui figure dans d'autres articles de la Convention. Cette notion englobe le droit écrit comme non écrit (Kononov c. Lettonie [GC], no 36376/04, § 185, CEDH 2010, Del Río Prada, précité, § 91, et Avis consultatif P16-2019-001, précité, § 60). La Cour a en effet toujours entendu le terme « loi » dans son acception « matérielle » et non « formelle » ; elle y a inclus aussi bien des textes de rang infralégislatif que des textes réglementaires. En résumé, la « loi » est le texte en vigueur tel que les juridictions compétentes l'ont interprété (Kafkaris c. Chypre [GC], no 21906/04, § 139, CEDH 2008, et les références qui y sont citées).

42. Il en résulte que la notion de « droit » au sens de l'article 7 de la Convention inclut également les arrêtés d'exécution pris par le Gouvernement flamand qui étaient en cause en l'espèce. Dès lors, aux yeux de la Cour, le seul fait que l'exemption d'autorisation urbanistique était prévue par un arrêté d'exécution et non pas par un acte ayant force de « loi » au niveau interne ne suffit pas en tant que tel à justifier la non-application du principe de rétroactivité de la loi pénale plus douce, tel qu'il découle de l'article 7 de la Convention. »

2.3. Hof van Justitie

Hof van Justitie 19 juni 2025 (C-219/25), www.curia.europa.eu

Hyperlink:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=301358&pageIndex=0&doclang=NL&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=2420604>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Prejudiciële spoedprocedure – Ruimte van vrijheid, veiligheid en recht – Artikel 67, lid 3, en artikel 82, lid 1, VWEU – Justitiële samenwerking in strafzaken – Verzoek van een derde land om uitlevering – Unieburger – Artikelen 18 en 21 VWEU – Eerdere beslissing van een andere lidstaat om de uitlevering te weigeren wegens een ernstig gevaar voor schending van grondrechten – Artikel 19, lid 2, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Recht van de opgeëiste persoon om niet te worden uitgeleverd aan een staat waar een ernstig risico bestaat dat hij aan foltering en aan andere onmenselijke of vernederende behandelingen wordt onderworpen – Artikel 47, tweede alinea, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Recht op een eerlijk proces – Wederzijds vertrouwen – Verplichting om rekening te houden met de gronden waarop de eerdere beslissing tot weigering van de uitlevering is gebaseerd – Geen verplichting tot wederzijdse erkenning van die beslissing

Samenvatting: Hof werd verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vraag:

„Moeten artikel 67, lid 3, en artikel 82, lid 1, VWEU, gelezen in samenhang met de artikelen 19 en 47 van het [Handvest], aldus worden uitgelegd dat een lidstaat verplicht is om de uitvoering van een verzoek tot uitlevering van een burger van de Europese Unie aan een derde land te weigeren wanneer een andere lidstaat de uitvoering van datzelfde uitleveringsverzoek eerder heeft geweigerd op grond dat de overlevering van de betrokkene inbreuk kan maken op het grondrecht om niet te worden onderworpen aan foltering of aan onmenselijke of vernederende behandelingen zoals neergelegd in artikel 19 van het [Handvest] en op het recht op een eerlijk proces zoals neergelegd in artikel 47, tweede alinea, van het [Handvest]?”

Het Hof (Derde kamer) verklaart voor recht:

„Artikel 67, lid 3, en artikel 82, lid 1, VWEU moeten aldus worden uitgelegd dat een lidstaat niet verplicht is om de uitlevering van een onderdaan van een andere lidstaat aan een derde land te weigeren wanneer de autoriteiten van een derde lidstaat eerder hebben geweigerd om uitvoering te geven aan een uitleveringsverzoek van dat derde land met het oog op de tenuitvoerlegging van dezelfde aan die onderdaan van een andere lidstaat opgelegde straf, op grond dat er een ernstig risico bestaat dat de door artikel 19, lid 2, en artikel 47, tweede alinea, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie gewaarborgde grondrechten worden geschonden.”

Artikel: EU-Hof: lidstaten niet verplicht tot wederzijdse erkenning van een beslissing van een andere lidstaat om een Unieburger niet uit te leveren aan een derde land.

Lidstaten zijn niet verplicht tot wederzijdse erkenning van elkaars beslissingen om een Unieburger niet uit te leveren aan een derde land. Zo’n verplichting vloeit niet voort uit het primaire, noch secundaire Unierecht. In onderhavige zaak had België geweigerd de betrokken Unieburger uit te leveren aan Georgië met het oog op de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf. Dit, vanwege een dreigende schending van het verbod van refoulement. Vervolgens werd ook Frankrijk verzocht om de betrokkene aan Georgië uit te leveren in verband met diezelfde straf. Volgens het EU-Hof is Frankrijk niet, op grond van wederzijdse erkenning, gebonden aan de eerdere weigering door België. Vanzelfsprekend moet Frankrijk wel het beginsel van non-refoulement, zoals neergelegd in artikel 19, lid 2 van het EU-Handvest, respecteren.

(Bron: www.ecer.minbuza.nl)

Hof van Justitie (Grote Kamer) 1 augustus 2025 (C-544/23), www.curia.europa.eu

Hyperlink:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=ABD15CF0950FF48FD224796D619B5578?text=&docid=303002&pageIndex=0&doclang=NL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=13813244>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Verordeningen (EEG) nr. 3821/85 en (EU) nr. 165/2014 – Verplichting van periodieke controle van tachografen – Uitzondering – Artikel

49, lid 1, laatste volzin, en artikel 51, lid 1, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Lex-mitiorbeginsel – Bestuurlijke sancties van strafrechtelijke aard – Beroep in cassatie – Nieuwe wet die in werking is getreden na de uitspraak waartegen cassatieberoep is ingesteld – Begrip ‚definitieve veroordeling’

Samenvatting: Hof werd verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

„1) Moet artikel 51, lid 1, van het [Handvest] aldus worden uitgelegd dat een lidstaat het recht van de Unie ten uitvoer brengt wanneer hij naar nationaal recht een bestuurlijke sanctie oplegt wegens niet-nakoming van een verplichting die voortvloeit uit het Unierecht en de lidstaten verplicht zijn om daarvoor een sanctie op te leggen, zoals in het geval van artikel 19, lid 1, van verordening nr. 3821/85 en artikel 41, lid 1, van verordening nr. 165/2014?

2) Indien de eerste vraag bevestigend wordt beantwoord: moeten artikel 49, lid 1, van het [Handvest] en het daarin neergelegde lex-mitiorbeginsel aldus worden uitgelegd dat deze bepaling ook van toepassing is op de oplegging van sancties voor bestuurlijke overtredingen indien over de schuldvraag en de sanctie aanvankelijk wordt beslist door een bestuursorgaan en niet door een rechterlijke instantie, en dat dit beginsel vervolgens ook moet worden toegepast bij de toetsing van het besluit van dat bestuursorgaan door de bestuursrechter?

3) Indien de tweede vraag bevestigend wordt beantwoord: moeten artikel 49 van het [Handvest] en het daarin neergelegde lex-mitiorbeginsel aldus worden uitgelegd dat dit artikel van toepassing is in het kader van een nationale bestuurlijke of gerechtelijke procedure, ongeacht het stadium van die procedure?

4) Indien de derde vraag ontkennend wordt beantwoord: volgens welke criteria wordt dit stadium vastgesteld? Meer in het bijzonder: moeten artikel 49 van het [Handvest] en het daarin neergelegde lex-mitiorbeginsel aldus worden uitgelegd dat zij moeten worden toegepast in het kader van een bestuursrechtelijke procedure die betrekking heeft op een rechtsmiddel zoals een cassatieberoep en derhalve dat de rechterlijke instantie die de hoogste bestuursrechter is en die in tweede en laatste aanleg van een dergelijk cassatieberoep kennisneemt [zoals de Najvyšší správny súd Slovenskej republiky] rekening dient te houden met een wetswijziging ten gunste van de pleger van een bestuurlijke overtreding die het voorwerp is geweest van een procedure bij een bestuursorgaan in plaats van bij een rechterlijke instantie, wanneer deze wetswijziging pas heeft plaatsgevonden nadat een lagere bestuursrechter de te toetsen definitieve uitspraak heeft gedaan?”

Het Hof (Grote kamer) verklaart voor recht:

1) Artikel 51, lid 1, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie

moet aldus worden uitgelegd dat

een lidstaat het recht van de Unie ten uitvoer brengt in de zin van deze bepaling wanneer die lidstaat overeenkomstig artikel 19, lid 1, van verordening (EEG) nr. 3821/85 van de Raad van 20 december 1985 betreffende het controleapparaat in het wegvervoer, zoals gewijzigd

bij verordening (EG) nr. 561/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2006, en artikel 41, lid 1, van verordening nr. 165/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 4 februari 2014 betreffende tachografen in het wegvervoer, tot intrekking van verordening (EEG) nr. 3821/85 van de Raad betreffende het controleapparaat in het wegvervoer en tot wijziging van verordening (EG) nr. 561/2006 van het Europees Parlement en de Raad tot harmonisatie van bepaalde voorschriften van sociale aard voor het wegvervoer, aan de bestuurder van een voertuig een bestuurlijke sanctie oplegt wegens niet-nakoming door die bestuurder van de door die verordeningen opgelegde verplichtingen, en die lidstaat vervolgens gebruikmaakt van de hem door artikel 3, lid 2, van verordening nr. 165/2014 verschaftte mogelijkheid om bepaalde voertuigen voor wegvoer vrij te stellen van de nakoming van die verplichtingen.

2) Artikel 49, lid 1, laatste volzin, van het Handvest van de grondrechten

moet aldus worden uitgelegd dat

het kan worden toegepast op een bestuurlijke sanctie van strafrechtelijke aard die is opgelegd op grond van een regel die na de vaststelling van die sanctie is gewijzigd op een wijze die gunstiger is voor de bestrafte persoon, voor zover die wijziging de uitdrukking vormt van een gewijzigd standpunt ten aanzien van de strafrechtelijke kwalificatie van de door die persoon gepleegde feiten of ten aanzien van de toe te passen straf.

3) Artikel 49, lid 1, laatste volzin, van het Handvest van de grondrechten

moet aldus worden uitgelegd dat

een rechterlijke instantie bij wie cassatieberoep is ingesteld tegen een rechterlijke beslissing waarbij het beroep tegen een bestuurlijke geldboete van strafrechtelijke aard die binnen de werkingssfeer van het Unierecht valt, is verworpen, in beginsel gehouden is op de veroordeelde persoon een gunstigere nationale regeling toe te passen die na de uitspraak van die rechterlijke beslissing in werking is getreden, ongeacht of die beslissing naar nationaal recht als definitief wordt beschouwd.

Commentaar: Verduidelijking van het beginsel van terugwerkende kracht van gunstiger strafrecht:

Het beginsel van de terugwerkende kracht van een gunstiger strafwet strekt zich uit tot een sanctie die in het nationale recht als administratief wordt aangemerkt, wanneer deze sanctie een strafrechtelijke aard heeft in de zin van het Unierecht.

Dit beginsel moet ook worden toegepast in het kader van een cassatieberoep wanneer dit deel uitmaakt van de normale rechtsgang, ongeacht of de beslissing waartegen dit beroep is gericht, naar nationaal recht als definitief wordt beschouwd.

(Bron: www.stradalex.com)

2.4. Hof van Cassatie

A. Beroepen tegen vonnissen en arresten van correctionele kamers

Hof van Cassatie 25 mei 2021 (P.21.0213.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210525.2N.13>

Trefwoorden: Getroffene - Blijvende persoonlijke ongeschiktheid - Bijzondere kwetsbaarheid van het slachtoffer - Vooraf bestaande toestand - Pathologische aanleg - Invloed

Samenvatting: De bijzondere kwetsbaarheid van het slachtoffer, die heeft bijgedragen tot zijn schade, sluit de verplichting om de schade integraal te vergoeden niet uit, tenzij de gevolgen ervan zich hoe dan ook, zelfs zonder de fout van de aansprakelijke, zouden hebben voorgedaan (1); de appelrechter die vaststelt dat de weigering van de burgerlijke partij tot een residentiële behandeling kadert in haar bijzondere kwetsbaarheid en de schade van de burgerlijke partij wegens blijvende economische en blijvende persoonlijke ongeschiktheid raamt op basis van een gedeeltelijke ongeschiktheid, rekening houdend met haar bijzondere kwetsbaarheid volgend uit haar persoonlijkheidsstructuur, schendt de artikelen 1382 en 1383 oud Burgerlijk Wetboek. (1) Cass. 2 februari 2011, AR P.10.1601.F ECLI:BE:CASS:2011:ARR.20110202.2, AC 2011, nr. 98, RW 2012-13, 300 noot B. WEYTS, “Het leerstuk van de voorbeschiktheid tot schade als loutere toepassing van de regel van integrale schadeloosstelling”.

Hof van Cassatie 12 oktober 2021 (P.21.0921.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211012.2N.9>

Trefwoorden: 1. Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting – Beoordeling

2. Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

3. Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte - Gevolg

4. Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Voorwaarden - Ernstige redenen - Sanitaire crisis

Samenvatting: 1. Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1. EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen

à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolgning in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf; uit de vermelde verdragsbepalingen volgt dan ook dat in de regel het tegen een beklaagde aangevoerde bewijs hem wordt voorgelegd tijdens een openbare rechtszitting, hij dit bewijs moet kunnen tegenspreken en hem in beginsel de gelegenheid moet worden gegeven een tijdens het vooronderzoek gehoorde persoon die een belastende verklaring heeft afgelegd, als getuige ter rechtszitting te ondervragen (1). (1) Cass. 15 juni 2021, AR P.21.0252.N ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210615.2N.2, AC 2021, nr. 443; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.25, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.7, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.10, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170502.4, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.4, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

2. In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige dit wil zeggen feitelijke of juridische gronden die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden; (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, waarbij onder doorslaggevend wordt verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat dit het resultaat van de zaak heeft bepaald; (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, waarbij dergelijke compenserende factoren onder meer kunnen bestaan in het voorliggen van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaringen ondersteunt of bevestigt, de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek of ter rechtszitting de getuige te ondervragen of te doen ondervragen en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken over de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de getuige of over interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen (1). (1) Cass. 15 juni 2021, AR P.21.0252.N ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210615.2N.2, AC 2021, nr. 443; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.25, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.7, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.10, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170502.4, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.4, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

3. Het staat aan de rechter om onaantastbaar te oordelen of het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent waarbij de rechter zijn beslissing moet steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst en het Hof enkel nagaat of de rechter uit zijn vaststellingen

geen gevolgen afleidt die daarmee niet verenigbaar zijn (1). (1) Cass. 15 juni 2021, AR P.21.0252.N ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210615.2N.2, AC 2021, nr. 443; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.25, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.7, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.10, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170502.4, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.4, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

4. Wanneer de rechters van oordeel zijn dat de door de getuigen afgelegde verklaringen kennelijk niet doorslaggevend waren om de beklaagde schuldig te verklaren aan de hem ten laste gelegde feiten en zij tevens de compenserende factoren vermelden voor het niet ondervragen van die getuigen, kunnen zij onder meer de sanitaire crisis aanwijzen als ernstige reden om de getuigen niet ter rechtszitting te horen die zij vermelden en verantwoorden zij aldus de beslissing naar recht, zonder dat zij ambtshalve dienden te zoeken naar alternatieven om het ondervragingsrecht te waarborgen.

Hof van Cassatie 10 mei 2022 (P.22.0100.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220510.2N.8>

Trefwoorden: Onderzoek binnen een redelijke termijn - Overschrijding van de redelijke termijn - Sanctie - Strafvermindering - Draagwijdte

Samenvatting: De rechter die een overschrijding van de redelijke termijn vaststelt, dient een reële en meetbare strafvermindering toe te passen op alle of een of meerdere van de straffen die hij zou hebben opgelegd indien er geen overschrijding van de redelijke termijn was; de rechter moet de reële aard van de strafvermindering enkel betrekken op de straffen die hij zelf oplegt en zou hebben opgelegd en niet vereist is dat hij ook rekening houdt met de mate waarin bepaalde straffen overeenkomstig administratieve richtlijnen in de regel moeten worden uitgevoerd (1). (1) Cass. 8 juni 2016, AR P.16.0236.F ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160608.1, AC 2016, nr. 384 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.

Hof van Cassatie 11 januari 2023 (P.22.1275.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230111.2F.4/NL>

Trefwoorden: 1. Misdrijf – Toerekenbaarheid - Overdracht van bevoegdheid - Begrip - Invloed op de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de overdrager en de overnemer - Voorwaarden - Bewijslast

2. Toerekenbaarheid – Arbeidsongeval - Bouwdirectie - Schending door haar persoonlijke fout van de bepalingen inzake welzijn en veiligheid op het werk - Overdracht van

bevoegdheid aan de onderaannemer - Invloed op de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de overdrager

Samenvatting: 1. De overdracht van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid kan enkel worden toegelaten indien ze, al was het maar impliciet, door de wetgever of door de reglementerende overheid is toegestaan, waarbij de overdrager het bestaan moet aantonen van de overdracht aan de derde, die volgens hem gehouden is bepaalde verplichtingen te vervullen die hem van zijn verantwoordelijkheid ontslaan; aangezien het niet gaat om een overeenkomst tot vrijstelling van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid, stelt de overdracht van bevoegdheid de overnemer niet aansprakelijk voor de door de overdrager gepleegde misdrijven (1). (1) Zie Cass. 5 mei 2021, AR P.21.0042.F ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210505.2F.5, AC 2021, nr. 327, met noot M.N.B.

2. Uit artikel 132, 5°, Sociaal Strafwetboek en de artikelen 25 en 29 Wet Welzijn Werknemers volgt dat de wet de bouwdirectie bestraft die door haar persoonlijke fout de bepalingen betreffende de gezondheid en de veiligheid op het werk schendt; de overdracht van bevoegdheid kan de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de bouwdirectie wegens niet-nakoming van de verplichtingen die haar bij wet persoonlijk zijn opgelegd, niet doen verdwijnen.

Hof van Cassatie 11 januari 2023 (P.22.1361.F), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230111.2F.3/NL>

Trefwoorden: 1. Wet - Begrip - Rechtstheorie - Miskenning - Gevolg

2. Vrijspraak van het opzettelijk toebrengen van slagen en verwondingen - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Middel dat schending aanvoert van artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek - Faalt naar recht

3. Middel dat de miskenning van de bewijskracht van de akten aanvoert - Akte - Begrip - (Niet de) inhoud van een film

Samenvatting: 1. Aangezien een juridische theorie geen wet is in de zin van artikel 608 Gerechtelijk Wetboek, kan de miskenning ervan niet leiden tot cassatie (1). (1) Cass. 15 juni 2005, AR P.05.0627.F ECLI:BE:CASS:2005:ARR.20050615.28, AC 2005, nr. 346.

2. Aangezien de bestanddelen van het misdrijf opzettelijk toebrengen van slagen en verwondingen onder de artikelen 392 en 398 en volgende van het Strafwetboek vallen, faalt het middel van de burgerlijke partij die cassatieberoep instelt tegen een beslissing tot vrijspraak van dat misdrijf naar recht, in zoverre het de schending van artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek aanvoert.

3. Uit het feit dat de rechter de inhoud van een film onjuist weergeeft, volgt op zich alleen niet dat hij de artikelen 8.17 en 8.18 Burgerlijk Wetboek schendt (1). (1) Zie Cass. 22 oktober 2014, AR P.14.1027.F ECLI:BE:CASS:2014:ARR.20141022.4, AC 2014, nr. 630 ("los van het

geschrift dat de inhoud ervan zou weergeven is een film, op zich, geen bewijskrachtige akte in de zin van de artikelen 1319, 1320 en 1322 [Oud] Burgerlijk Wetboek”); Cass. 7 november 2017, AR P.17.0039.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171107.2, AC 2017, nr. 615 (middel dat de miskenning van de bewijskracht van een foto of een plan aanvoert).

Hof van Cassatie 8 april 2025 (P.24.1036.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250408.2N.12>

Trefwoorden: Gerechtelijk onderzoek – Klacht met burgerlijkepartijstelling voor de onderzoeksrechter – Klager kan niet meer worden verhoord – Ontvankelijkheid strafvordering

Samenvatting: De klacht met burgerlijkepartijstelling voor de onderzoeksrechter stelt de strafvordering en de ermee gepaard gaande burgerlijke vordering in; het feit dat een klager na zijn burgerlijkepartijstelling niet meer kan worden verhoord, maakt de ingestelde strafvordering niet onontvankelijk.

Hof van Cassatie 22 april 2025 (P.25.0061.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250422.2N.16>

Trefwoorden: Hoger beroep – Grieven – Modelgrievenformulier – Aankruisen rubriek ‘schuld’ – Nadere uitleg

Samenvatting: Indien een appellant gebruik maakt van het door artikel 204, derde lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde modelgrievenformulier en de rubriek Schuld aankruist, volgt daar in beginsel uit dat hij de beslissing betreffende de schuld door het beroepen vonnis hervormd wenst te zien, maar door evenwel bij het aankruisen van de rubriek Schuld nadere uitleg te verschaffen, kan blijken dat de appellant in wezen geen herbeoordeling wenst door het appelgerecht van de beslissing over de schuld, maar wel van een andere beslissing; het staat aan het appelgerecht om in het licht van de door de appellant verstrekte uitleg te oordelen van welke beslissing van het beroepen vonnis de appellant de hervorming wenst; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen onmogelijk te verantwoorden gevolgen afleidt.

Hof van Cassatie 22 april 2025 (P.25.0036.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250422.2N.7>

Trefwoorden: 1. Burgerlijke vordering – Bewijslast – Bloed- of aanverwantschap of een affectieve band met een overleden slachtoffer

2. Burgerlijke vordering – Bewijslast – Bloed- of aanverwantschap of een affectieve band met een overleden slachtoffer – Plicht overheid

Samenvatting: 1. De strafrechter die uitspraak moet doen over de burgerlijke vordering past de bepalingen van artikel 870 Gerechtelijk Wetboek en artikel 8.4 Burgerlijk Wetboek betreffende de bewijslast in de regel toe voor wat betreft het bewijs van de schade; uit deze bepalingen volgt dat de burgerlijke partij die vergoeding voor morele schade vordert op grond van een bloed- of aanverwantschap of een affectieve band met een overleden slachtoffer, wanneer die verwantschap of band door de beklaagde wordt betwist, daarvan het bewijs moet leveren en in geval van twijfel over die verwantschap of band wordt de burgerlijke partij in de regel in het ongelijk gesteld.

2. Uit artikel 2.1., eerste lid, EVRM en de artikelen 3bis, eerste lid, eerste zin en 4, tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt geen verplichting voor “de overheid” om het bewijs van een bloed- of aanverwantschap van de burgerlijke partij met een overleden slachtoffer aan te leveren; geen van deze bepalingen verplichten de rechter ook, wanneer hij vaststelt dat een burgerlijke partij die schadevergoeding vordert op grond van een bloed- of aanverwantschap of een affectieve band met een overleden slachtoffer en daarvan niet het bewijs levert, hoewel deze verwantschap of band reeds in eerste aanleg door de beklaagde werd betwist, om hierover bijkomend onderzoek te bevelen en het debat te heropenen, vooraleer deze vordering af te wijzen of om de burgerlijke belangen op dit gebied aan te houden; dat de rechter ten aanzien van bepaalde burgerlijke partijen een verwantschap of een affectieve band bewezen acht en ten aanzien van andere burgerlijke partijen niet, doet hieraan geen afbreuk.

Hof van Cassatie 29 april 2025 (P.25.0150.N), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250429.2N.10>

Trefwoorden: Burgerlijke vordering – Rechtsplegingsvergoeding – Een deel van de gevorderde schadevergoeding werd reeds voldaan – Gevolg berekening rechtsplegingsvergoeding

Samenvatting: Volgens artikel 2, tweede lid, Tarief Rechtsplegingsvergoeding moet voor een in geld waardeerbare vordering het bedrag van de rechtsplegingsvergoeding in beginsel worden bepaald op het bedrag van de vordering zoals vastgesteld overeenkomstig de artikelen 557 tot 562 Gerechtelijk Wetboek, waarbij het in aanmerking te nemen bedrag dit is van de vordering in de inleidende akte of in de laatste conclusie; de rechtsplegingsvergoeding moet in hoger beroep voor een in geld waardeerbare vordering worden bepaald op de waarde of de geldelijke inzet van het hoger beroep, zoals die blijkt uit de beroepsakte of de laatste appelconclusie en de loutere omstandigheid dat de beklaagde na een laatste appelconclusie een deel van de door de burgerlijke partij gevorderde schadevergoeding heeft voldaan, verplicht het appelgerecht niet daarmee bij de berekening van het bedrag van de rechtsplegingsvergoeding rekening te houden.

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.12>

Trefwoorden: 1. Misdrijf – Toerekenbaarheid – Individuele analyse - Diefstal en afpersing

2. Diefstal met geweld of bedreiging met de dood tot gevolg – Tijdstip van overlijden – Art. 474 Sw.

Samenvatting: 1. Het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM en artikel 14.1 IVBPR verzet zich tegen een automatische toerekening van de objectieve verzwarende omstandigheden aan alle daders van diefstal en dit ongeacht of zij die verzwarende omstandigheden met kennis van zaken hebben aanvaard of bij de uitvoering ervan waren betrokken.

Het aannemen van de verzwarende omstandigheden dat de diefstal werd gepleegd door middel van geweld of bedreiging (artikel 468 Strafwetboek), de diefstal werd gepleegd ten nadele van een persoon van wie de kwetsbare toestand ten gevolge van de leeftijd duidelijk was of de dader bekend was (artikel 471, laatste lid, Strafwetboek) en het geweld of de bedreiging werd gepleegd zonder het oogmerk om te doden maar toch de dood heeft veroorzaakt (artikel 474 Strafwetboek) vereist een beoordeling voor elke dader afzonderlijk, wat een individuele analyse veronderstelt van zijn gedrag.

De verplichting tot een individuele analyse belet evenwel niet dat de rechter zich voor de toerekening van de verzwarende omstandigheden aan meerdere daders steunt op dezelfde feitelijke gegevens.

Zonder desbetreffend te worden aangevochten, stelt het arrest (p. 14, nr. 1) vast dat de eiser I geen betwisting heeft gevoerd omtrent de materialiteit van de feiten, de kwalificatie ervan of de aanwezigheid van de constitutieve bestanddelen van de misdrijven onder de telastleggingen A en B. Hij voerde slechts aan dat hij niet als dader van die feiten kan worden aangeduid. Bijgevolg voerde de eiser I evenmin betwisting over het gebruik van geweld bij de diefstal, de leeftijd van de verweester 4 en het feit van het overlijden van H.L.

Met een geheel van redenen oordeelt het arrest (p. 13-17) dat de herkenning door de verweester 4 van de eiser I als dader van de feiten een voldoende sterk bewijs vormt om hem aan de telastleggingen A en B, zoals heromschreven, schuldig te verklaren. Vervolgens verwierpt het arrest de door de eiser I daarover aangevoerde individuele verweermiddelen, waaronder een naar voor geschoven alibi dat hij op het ogenblik van de feiten niet in België was en dat hij de Franse taal onvoldoende machtig is.

Uit de voormelde vaststellingen en het voormelde oordeel volgt dat de appelrechters de vermelde verzwarende omstandigheden van de diefstal niet automatisch toerekenen aan de eiser I, maar die wat hem betreft aangetoond achten na een analyse van de gegevens van de zaak met inbegrip van het gedrag van de eiser I zelf. Die beslissing is naar recht verantwoord.

2. Artikel 474 Strafwetboek bepaalt een strafverzwaring voor wanneer bij diefstal het geweld of de bedreiging werd gepleegd zonder het oogmerk om te doden en toch de dood veroorzaakt. Die bepaling vereist niet dat zich tussen het gepleegde geweld of de bedreiging

en het intreden van de dood bij het slachtoffer slechts een beperkt tijdsverloop mag voordoen. Het is noodzakelijk maar voldoende dat er tussen het ene en het andere een oorzakelijk verband wordt bewezen, ongeacht het tijdstip van het overlijden.

Hof van Cassatie 3 juni 2025 (P.25.0089.N), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.3/NL>

Trefwoorden: 1. Recht van verdediging – Geen derdenwerking

2. Rechten van verdediging – Verzoek van beklaagde om toegang te krijgen tot stukken die zich niet in het strafdossier bevinden – Beoordeling – Criteria – Gelijkaardig aan criteria verzoek horen getuige à décharge

3. Openbaar ministerie – Onafhankelijkheid – Rechter kan geen bevel geven aan OM – Toegang tot informatie die behoort tot een strafdossier dat vreemd is aan de voorliggende procedure – Gevolg beoordeling rechter

4. Witwas – Kennis wederrechtelijke herkomst – Elementen die de rechter kan betrekken bij zijn beoordeling

5. Witwas – Verbeurdverklaring bij equivalent – Schuldvordering op gans vermogen

6. Incidenteel beroep – Ontvankelijk principaal hoger beroep

7. Witwas – Schadevergoeding – Omvang

Samenvatting: 1. Een beklaagde die zelf niet verzoekt om toegang te krijgen tot informatie die zich bevindt in een ander strafdossier dan datgene dat op hemzelf betrekking heeft, kan geen miskenning van zijn recht op een eerlijk proces afleiden uit de beslissing van de rechter om aan een andere beklaagde, die daarom wel heeft verzocht, geen toegang tot die informatie te geven.

2. Uit artikel 6.1 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt niet dat de rechter steeds het verzoek van een beklaagde om toegang te krijgen tot stukken die zich niet in het strafdossier bevinden, moet toetsen aan criteria die in de rechtspraak van het Europees Hof van de Rechten van de Mens worden vooropgesteld om de weigering van het horen van een getuige à décharge af te wegen tegen het recht op een eerlijk proces van de beklaagde, namelijk (1) het al dan niet voldoende onderbouwd zijn van het verzoek, (2) het voorhanden zijn van afdoende redenen om het voorwerp van het verzoek al dan niet relevant te achten voor de beoordeling van de telastlegging en (3) de impact van de verwerping van het verzoek op een eerlijke behandeling van de zaak in zijn geheel beschouwd; een dergelijke afweging is enkel vereist voor bewijs waarvan de beklaagde aannemelijk maakt dat het de versie van de feiten en het bewijsmateriaal van de vervolgende partij op een doorslaggevende wijze kan weerleggen en waarvan de impact

vergelijkbaar is met deze van een getuigenis à décharge op de rechtszitting (1). (1) Zie EHRM 7 maart 2019, nr. 6005/08, Abdullayev t. Azerbeidzjan, <https://hudoc.echr.coe.int>.

3. Krachtens het beginsel van de onafhankelijkheid van het openbaar ministerie, zoals vervat in artikel 151 Grondwet, kan de rechter geen bevel geven aan het openbaar ministerie en kan hij het openbaar ministerie dus niet dwingen om een beklaagde toegang te geven tot informatie die behoort tot een strafdossier dat vreemd is aan de voorliggende procedure (1); de rechter kan uit zijn vaststelling dat het openbaar ministerie aan een beklaagde toegang tot bepaalde informatie ontzegt, enkel gevolgen afleiden voor de eerbiediging van het recht op een eerlijk proces van deze laatste en hij kan, in zoverre geen minder verregaande remedie mogelijk is, besluiten tot de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering wegens de miskenning van dat recht; bij afwezigheid van daarover bij conclusie gevoerd verweer dient de rechter niet uitdrukkelijk melding te maken van zijn beslissing dat hij, niettegenstaande zijn vaststelling dat de beklaagde geen toegang heeft tot bepaalde informatie waarom hij verzoekt, de strafvordering ontvankelijk acht en die beslissing kan blijken uit het feit dat de rechter oordeelt over de gegrondheid van de strafvordering. (1) Zie Cass. 9 april 2025, AR P.24.1727.F ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.18, AC 2025, nr. 292; Cass. 5 september 2017, AR P.17.0645.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170905.4, AC 2017, nr. 446.

4. De rechter oordeelt onaantastbaar of een persoon beticht van het plegen van een witwas misdrijf bedoeld in artikel 505, eerste lid, 3° of 4°, Strafwetboek, op het moment van zijn handelen of bij de aanvang ervan kennis had van de wederrechtelijke herkomst of oorsprong van de illegale vermogensvoordelen die het voorwerp van de witwasbetichting uitmaken; de rechter kan die kennis wettig afleiden uit alle hem regelmatig overgelegde gegevens, zowel van precieze als van algemene aard en zowel daterend van vóór als van na de voltrekking van de aan de beklaagde ten laste gelegde feiten (1). (1) Zie Cass. 16 januari 2018, AR P.17.1037.N ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180116.7, AC 2018, nr. 33.

5. De verbeurdverklaring per equivalent zoals bedoeld in artikel 505, zesde lid, Strafwetboek is een straf die ten belope van het verbeurdverklaarde bedrag een schuldvordering toevoegt aan het vermogen van de veroordeelde en die ten uitvoer kan worden gelegd op gans dat vermogen (4); indien de verbeurdverklaring per equivalent van datzelfde bedrag aan meerdere veroordeelden wordt opgelegd, is het verbeurdverklaarde bedrag verhaalbaar op het vermogen van elk van die veroordeelden, zonder dat het totaal van de tenuitvoerlegging het verbeurdverklaarde bedrag mag overstijgen; de strafrechter heeft geen rechtsmacht om te bepalen op welk vermogen de door hem bevolen verbeurdverklaring per equivalent zal worden uitgevoerd (1). (1) Zie Cass. 16 mei 2023, AR P.23.0020.N ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230516.2N.4, AC 2023, nr. 364; Cass. 14 februari 2017, AR P.16.1099.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170214.5, AC 2017, nr. 108.

6. Het instellen van een incidenteel beroep vereist het bestaan van een ontvankelijk principaal hoger beroep door een partij tegen wie het incidenteel beroep is gericht; een beklaagde heeft echter geen belang om hoger beroep in te stellen tegen een beslissing die een tegen hem gerichte burgerlijke vordering verwerpt en het appelgerecht kan dan ook niet wettig oordelen dat het eventueel principaal hoger beroep van de beklaagde tegen die beslissing ontvankelijk is of dat het appelgerecht saisine heeft om over dat hoger beroep te oordelen.

7. Degene die zich schuldig maakt aan witwassen kan worden veroordeeld tot volledige vergoeding van de schade die het slachtoffer lijdt ingevolge het misdrijf waaruit de witgewassen zaak is voortgekomen, wanneer de beide misdrijven ten aanzien van dat slachtoffer een gemeenschappelijke fout opleveren die aanleiding heeft gegeven tot diens schade, zoals zij zich concreet voordoet (1); niet vereist is dat het witwasmisdrijf voor het slachtoffer bijkomende schade heeft veroorzaakt ten opzichte van het basismisdrijf. (1) Zie Cass. 5 april 2005, AR P.04.1547.N ECLI:BE:CASS:2005:ARR.20050405.1, AC 2005, nr. 19; Cass. 14 oktober 2003, AR P.03.0518.N ECLI:BE:CASS:2003:ARR.20031014.15, AC 2003, nr. 496.

Hof van Cassatie 3 juni 2025 (P.24.1485.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.5/NL>

Trefwoorden: 1. Strafvordering – Verjaring – Stuiving – Daden van onderzoek

2. Strafvordering – Verjaring – Schorsing – Samen behandelde of berechte misdrijven die nauw met elkaar zijn verbonden – Regel is niet absoluut

3. Regeling rechtspleging – Hoger beroep – Gevolg voor vonnisrechter

Samenvatting: 1. Daden van onderzoek zijn door een bevoegd persoon gestelde daden die ertoe strekken gegevens te verzamelen om het dossier op de gebruikelijke wijze samen te stellen en in staat van wijzen te brengen; een brief van de onderzoeksrechter die een ontvangstmelding bevat van de brief van de raadsman van een burgerlijke partij, en waarin de onderzoeksrechter die raadsman eraan herinnert dat hij reeds bij een vorige brief heeft meegedeeld dat de zaak voor eventuele nuttige vorderingen aan het openbaar ministerie was overgemaakt en hem meedeelt dat tot dusver geen enkele reactie van het openbaar ministerie werd geregistreerd, houdt geen daad van onderzoek in die de verjaring van de strafvordering stuit (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Art. 22 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, zoals van kracht vóór de inwerkingtreding van de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024 (BS 18 april 2024); bij art. 60 van de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024, inwerking getreden op 28 april 2024, werd artikel 22 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering opgeheven.

2. De schorsingsgrond van de verjaring van de strafvordering geldt in de regel voor alle samen behandelde of berechte misdrijven die nauw met elkaar zijn verbonden door intrinsieke samenhang en het is de vonnisrechter die definitief beslist over het bestaan van die samenhang waarbij het geen belang heeft of de feiten bij hem aanhangig zijn gemaakt met dezelfde akte of met verschillende akten; die regel is evenwel niet absoluut en de vonnisrechter kan oordelen dat, in de omstandigheden die hij vaststelt, de strafvordering ondanks de cassatieprocedure toch verder is kunnen worden uitgeoefend, hetgeen onder meer het geval kan zijn wanneer misdrijven het voorwerp uitmaken van verschillende gerechtelijke onderzoeken, de cassatieprocedure slechts betrekking heeft op een van die onderzoeken, de strafvordering inmiddels verder kan worden uitgeoefend in de andere

onderzoeken en alle uit de verschillende onderzoeken voortvloeiende zaken pas bij een latere beslissing worden samengevoegd (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Art. 24 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering werd door art. 36 van de Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024 (BS 18 april 2024) vervangen en luidt thans: "De verjaring van de strafvordering is geschorst wanneer de wet dit bepaalt of wanneer er een wettelijk beletsel bestaat dat de instelling van de strafvordering verhindert."

3. Uit de bepalingen van artikelen 130, 131, § 1, 135, § 2 en § 3, 235bis, § 1, § 2 en § 5 en 235 Wetboek van Strafvordering, in hun onderling verband gelezen, volgt dat, hoewel de kamer van inbeschuldigingstelling zich op het hoger beroep van een inverdenkinggestelde tegen een verwijzingsbeschikking in beginsel niet uitspreekt over de door de raadkamer aangenomen bezwaren, haar beslissingen over de gegrondheid van dat hoger beroep en over de eventuele ambtshalve toepassing van de haar door de artikelen 235 en 235bis, § 5, Wetboek van Strafvordering toebedeelde bevoegdheden niettemin een impact kunnen hebben op het lot van de strafvordering en op het bestaan van de door de raadkamer aangenomen bezwaren, zodat de vonnisrechter zijn rechtsmacht ingevolge de aanhangigmaking van de zaak slechts kan uitoefenen na kennis te hebben genomen van de beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling; hieruit volgt dat, wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling oordeelt over het hoger beroep van een inverdenkinggestelde tegen de beslissing van de raadkamer die hem naar de vonnisrechter verwijst, de strafvordering in de zin van artikel 23 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering slechts bij de vonnisrechter aanhangig wordt gemaakt door het arrest van die kamer, in zoverre zij het hoger beroep van de inverdenkinggestelde ontvankelijk verklaart (1). (1) Zie concl. OM.

Hof van Cassatie 3 juni 2025 (P.24.1676.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.16/NL>

Trefwoorden: Bewijs – Bewijsvoering – Geschriften – Bewijswaarde

Samenvatting: De artikelen 8.1, 9° en 8.29 Burgerlijk Wetboek zijn niet van toepassing op de bewijsregeling in strafzaken.

De bevindingen van een technisch raadsman, die een partij bijbrengt ter ondersteuning van een vordering, een exceptie of een verweer, hebben geen wettelijke bewijswaarde, maar behoren tot de vrije bewijswaardering van de strafrechter; aldus oordeelt die rechter onaantastbaar of en in welke mate de bevindingen van de technisch raadsman hem overtuigen en geen enkele bepaling noch enig algemeen rechtsbeginsel verplicht de strafrechter die oordeelt dat de bevindingen van de technisch raadsman niet overtuigend zijn, aanvullend technisch onderzoek te vragen of een gerechtsdeskundige aan te stellen.

Hof van Cassatie 17 juni 2025 (P.25.0464.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250617.2N.31/NL>

Trefwoorden: 1. COVID-epidemie – Schorsing verjaring strafvordering

2. Redelijke termijn – Beoordeling

Samenvatting: 1. Artikel 3, 1°, COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 bepaalt dat voor een termijn gelijk aan de in artikel 1, eerste en derde lid, bedoelde periode, aangevuld met een maand, de verjaringstermijnen van de strafvordering voorzien voor de misdrijven van het Strafwetboek en voor de misdrijven van de bijzondere wetten worden geschorst. De einddatum van de in artikel 1, eerste lid, COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 bepaalde periode kan bij toepassing van het derde lid van dat artikel worden aangepast door de Koning bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad.

Artikel 23 COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 bepaalt dat het besluit in werking treedt op de dag van publicatie ervan. Het besluit werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 9 april 2020.

De einddatum van de in artikel 1, eerste lid, COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 bepaalde periode werd aangepast bij artikel 1, a), van het koninklijk besluit van 28 april 2020 tot verlenging van de maatregelen genomen bij het koninklijk besluit nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (hierna KB Verlenging van 9 april 2020) en bij artikel 1, a), van het koninklijk besluit van 13 mei 2020 tot verlenging van de maatregelen genomen bij het koninklijk besluit nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (hierna KB Verlenging van 13 mei 2020). Het COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020, het KB Verlenging van 28 april 2020 en het KB Verlenging van 13 mei 2020 werden, overeenkomstig artikel 7 van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II), bekrachtigd bij artikel 4 van de wet van 24 december 2020 tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II).

Uit die bepalingen volgt dat de verjaring van de strafvordering is geschorst in de periode van 18 maart 2020 tot en met 17 juli 2020, dit is gedurende de in artikel 1, eerste lid, COVID-KB nr. 3 van 9 april 2020 bedoelde periode van 18 maart 2020 tot en met 17 juni 2020, aangevuld met een maand.

2. De omstandigheid dat de redelijke termijn moet worden beoordeeld per beklaagde belet niet dat de rechter voor meerdere beklaagden die zich in eenzelfde toestand bevinden dezelfde feitelijke gegevens in aanmerking neemt en eenzelfde beoordeling kan maken.

Bij de beoordeling van de redelijke termijn betreffende een beklaagde kan de rechter het gegeven betrekken dat andere beklaagden in dezelfde strafvervolgung rechtsmiddelen hebben aangewend die een impact hebben gehad op de voortgang van de strafvervolgung.

Artikel 27, eerste en tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, zoals gewijzigd door artikel 34, 1° en 2°, Wet Strafprocesrecht I van 9 april 2024 met ingang vanaf 28 april 2024, bepaalt wat volgt:

“Indien de duur van strafvervolgung de redelijke termijn overschrijdt, kan de rechter de veroordeling bij eenvoudige schuldigverklaring uitspreken, of een straf uitspreken die lager

kan zijn dan de wettelijke minimumstraf of, bij een zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn, het verval van de strafvordering uitspreken.

De rechter beoordeelt, in het licht van de omstandigheden van de zaak en het belang van de overschrijding van de redelijke termijn, welke van de in het eerste lid bedoelde gevolgen moet worden uitgesproken.”

Deze bepaling voorziet onder meer in de sanctie van het verval van de strafvordering. Uit de tekst van artikel 27 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, de daar gebruikte terminologie en de wetsgeschiedenis volgt dat de sanctie van het verval van de strafvordering wegens overschrijding van de redelijke termijn slechts uitzonderlijk mag worden toegepast. De overschrijding moet dermate zwaarwichtig zijn dat ze leidt tot het oordeel dat het verderzetten van de strafprocedure in geen enkel opzicht nog te verantwoorden is.

Bij die onaantastbare beoordeling houdt de rechter rekening met de ernst van de overschrijding van de redelijke termijn en de concrete omstandigheden van de zaak, zoals onder meer de in de zaak aan de orde zijnde belangen.

Het enkele feit dat er in een strafprocedure meerdere periodes van stilstand zijn vast te stellen, dat de strafprocedure slechts heeft geleid tot een beslissing meerdere jaren na de aanvang van de redelijke termijn en dat voor bepaalde medebeklaagden de verjaring van de strafvordering wordt vastgesteld, verplicht de rechter niet noodzakelijk om aan te nemen dat de redelijke termijn zeer zwaarwichtig is miskend.

Hof van Cassatie 17 juni 2025 (P.25.0514.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250617.2N.15/NL>

Trefwoorden: Hoger beroep – Saisine appelrechter – Grievenformulier – Geen grief opgeworpen met betrekking tot de procedure – Rubriek ‘procedure’ niet gebruikt – Gevolg voor middelen betreffende onontvankelijkheid strafvordering wegens miskenning rechten van verdediging en recht op een eerlijk proces.

Samenvatting: Volgens artikel 204, eerste lid, Wetboek van Strafvordering dient de appellant op straffe van verval van het hoger beroep binnen de beroepstermijn ter griffie een verzoekschrift in te dienen dat nauwkeurig de grieven bepaalt die tegen het vonnis worden ingebracht, met inbegrip van de procedurele grieven.

Een grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appellant van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt.

Het overeenkomstig artikel 204, derde lid, Wetboek van Strafvordering door de Koning bij besluit van 18 februari 2016, zoals gewijzigd bij besluit van 23 november 2017, vastgesteld model van het grievenformulier bevat naast onder meer de rubrieken Schuld en Straf en/of maatregel ook een rubriek Procedure (bevoegdheid, verjaring, rechten van verdediging, e.a.).

Een appellant die aanvoert dat het appelgerecht de strafvordering onontvankelijk moet verklaren wegens miskenning van zijn recht van verdediging en zijn recht op een eerlijk proces omdat hij omwille van medische redenen niet persoonlijk aanwezig kon zijn noch werd vertegenwoordigd en zo een aanleg heeft verloren, beoogt om procedurele redenen

een hervorming van de beroepen beslissing op dit punt. Indien hij wil dat het appelgerecht zich daarover uitspreekt, moet hij een procedurele grief aanvoeren.

Uit de loutere aankruising in het appelgrievensformulier van de rubrieken Schuld en Straf en/of maatregel volgt niet dat de appellant elke beslissing op procedureel vlak die een impact heeft of kan hebben op de beslissing over de schuld of de straf als grief aanvoert. Dit zou immers betekenen dat de rubriek Procedure zinledig is.

Het appelgrievensformulier werd niet door de eiser zelf ingediend, maar door zijn raadsman en door die raadsman ondertekend. De hechtenistoestand van de eiser en de daaruit afgeleide kwetsbare positie van de eiser kan dan ook geen reden zijn om de nauwkeurigheidsvereiste betreffende het aanvoeren van grieven minder streng in te vullen.

De beslissing dat aangezien de eiser in het grievenformulier geen grief met betrekking tot de procedure heeft opgeworpen, het appelgerecht geen saisine heeft om kennis te nemen van de door de eiser aangevoerde niet-ontvankelijkheid van de strafvordering, is naar recht verantwoord.

Hof van Cassatie 24 juni 2025 (P.25.0407.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.45>

Trefwoorden: Onherstelbare aantasting van het recht op een eerlijk proces – Beoordeling rechter – Onontvankelijkheid strafvordering – Verantwoording beslissing – Onvoldoende maatregelen bevolen om zekerheid te verkrijgen over de aanvoering van de schending van het recht op een eerlijk proces

Samenvatting: Het arrest verklaart de strafvordering onontvankelijk wegens een onherstelbare aantasting van het recht op een eerlijk proces van de verweerders. Het grondt dat oordeel op de vaststelling dat aannemelijk is gemaakt dat er sprake is van clandestiene en bijgevolg onwettige burgerinfiltraties, buiten het wettelijk kader, waardoor het beginsel van de interne openbaarheid met inbegrip van de mogelijkheid tot het toetsen van de betrouwbaarheid van het naar voren gebrachte bewijs onherroepelijk is aangetast. Het neemt aan dat de appelrechters over geen enkel stuk beschikken waaruit blijkt dat er een controle is uitgevoerd voor wat betreft de inhoud en het verloop van de burgerinfiltraties, dat het de verweerder 1 toegelaten was strafbare feiten te plegen, dat er sprake is geweest van een aansturing van de verweerder 1 door de DEA samen met de FGP Kortrijk tot het uitlokken van strafbare feiten of dat er sprake is geweest van gebeurlijke maatregelen ter bescherming van de verweerder 1 als burgerinfiltrant, zodat de noodzakelijke controle op het verloop van de burgerinfiltratie en de regelmatigheid van het verkregen bewijs door de appelrechters eenvoudigweg onmogelijk is en waarbij het bij uitbreiding evenmin mogelijk is na te gaan of de aan de andere verweerders verweten misdrijven al dan niet werden uitgelokt, zoals door hen wordt voorgehouden.

Die beslissing is mede gesteund op de vaststelling dat de drie politieambtenaren van de FGP Kortrijk ogenschijnlijk, minstens feitelijk, de verweerder 1 hebben begeleid en aangestuurd in de uitvoering van zijn opdrachten en zich ogenschijnlijk de facto de rol van begeleidingsambtenaar in de zin van artikel 47novies/1, § 1, vijfde lid, Wetboek van Strafvordering hebben aangemeten. De appelrechters oordelen dat het horen van de drie politieambtenaren van de FGP Kortrijk problematisch is omdat zij gelet op het onwettig

karakter van de burgerinfiltratie niet kunnen genieten van de bij artikel 47novies/1, § 3, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde strafrechtelijke immuniteit en zij als getuige niet kunnen worden verplicht zichzelf te incrimineren. Daardoor worden volgens de appelrechters de verweerders bijkomend aangetast in hun recht van verdediging en hun recht van daadwerkelijke tegenspraak, waartoe ook het recht op het horen van getuigen behoort.

Indien de rechter oordeelt dat het onderzoek of de vervolging is aangetast door een onregelmatigheid die tot gevolg heeft dat het recht op een eerlijk proces van een beklaagde onherstelbaar is aangetast, kan hij de strafvordering onontvankelijk verklaren. In dat geval dient de rechter artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering niet toe te passen.

Een beklaagde die voorhoudt dat er een onregelmatigheid in het onderzoek of de vervolging is begaan en dat zijn recht op een eerlijk proces onherstelbaar is aangetast, moet die aanvoeringen en het verband ertussen aannemelijk maken, zonder ze te moeten bewijzen.

Gelet op de aard, de ernst en de gevolgen van de sanctie van de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering dient de rechter die oordeelt dat een beklaagde een onherstelbare aantasting van zijn recht op een eerlijk proces ingevolge een onregelmatigheid in het onderzoek of vervolging aannemelijk maakt, de nodige maatregelen te bevelen opdat redelijkerwijze zekerheid kan worden verkregen over die aanvoering.

De aanvoering over de burgerinfiltratie gaat ervan uit dat de drie politieambtenaren van de FGP samen met de DEA de verweerder 1 als burgerinfiltrant hebben begeleid. De appelrechters oordelen, zoals hiervoor reeds aangehaald, dat deze drie politieambtenaren niet moeten worden gehoord omdat zij gelet op het onwettig karakter van de burgerinfiltratie geen immuniteit hebben en niet kunnen worden verplicht zichzelf te incrimineren. Daarmee nemen de appelrechters zonder meer aan dat de aanvoering over het onwettig optreden van de drie politieambtenaren als begeleidingsambtenaren van de verweerder 1 met de werkelijkheid overeenstemt, zonder aan de hand van de verklaringen van die politieambtenaren te proberen meer duidelijkheid te verkrijgen over de aard en de omvang van die begeleiding, wat een impact kan hebben op de eventualiteit van het herstel van de aangevoerde onwettigheid. Bovendien kan de enkele omstandigheid dat de politieambtenaren zich zouden kunnen beroepen op hun zwijgrecht de beslissing om hen niet te horen niet verantwoorden.

Het arrest dat in die omstandigheden beslist tot de onontvankelijkheid van de strafvordering tegen de verweerders zonder het openbaar ministerie te verzoeken de drie politieambtenaren waarvan wordt voorgehouden dat zij op onwettige wijze zijn opgetreden als begeleidingsambtenaar van de verweerder 1 als burgerinfiltrant, te verhoren, te laten verhoren of als getuige onder eed te laten dagvaarden op de rechtszitting, verantwoordt die beslissing niet naar recht.

Hof van Cassatie 24 juni 2025 (P.25.0325.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.44>

Trefwoorden: Burgerlijke vordering – Teruggave – Art. 44 Sw. – Nietigverklaring huurovereenkomst

Samenvatting: Artikel 44 Strafwetboek bepaalt dat de veroordeling tot de bij de wet gestelde straffen altijd wordt uitgesproken, onverminderd de teruggave en de schadevergoeding die aan partijen mochten zijn verschuldigd.

Artikel 161 Wetboek van Strafvordering, dat krachtens artikel 189 van datzelfde wetboek eveneens van toepassing is in correctionele zaken, bepaalt dat indien een beklaagde schuldig wordt bevonden aan een misdrijf, de rechtbank de straf uitspreekt en bij hetzelfde vonnis beslist over de vorderingen tot teruggave en tot schadevergoeding.

De door die bepalingen bedoelde teruggave houdt, behalve het louter teruggeven van goederen die aan de eigenaar werden ontnomen en die in handen van het gerecht zijn gekomen, elke maatregel in die beoogt de materiële gevolgen van het bewezenverklaarde misdrijf teniet te doen, met als doel het herstel van de feitelijke toestand zoals die bestond vóór het plegen van het bewezenverklaarde misdrijf en dus de vrijwaring van het algemeen belang. Indien een overeenkomst door een misdrijf werd verkregen en deze overeenkomst bijgevolg geen effect mag sorteren, kan de teruggave dan ook bestaan in een door de strafrechter uit te spreken nietigverklaring van die overeenkomst, welke retroactief werkt.

De rechter die een beklaagde veroordeelt op grond van het misdrijf van het verhuren van een niet-conforme woning zoals bedoeld in artikel 3.34 Vlaamse Codex Wonen van 2021, voorheen artikel 20, § 1, Vlaamse Wooncode, kan als vorm van teruggave in de zin van artikel 44 Strafwetboek de nietigverklaring van de huurovereenkomst uitspreken wanneer vaststaat dat die overeenkomst door dat misdrijf werd verkregen en de nietigverklaring ervan bijgevolg noodzakelijk is om de gevolgen van dat misdrijf ongedaan te maken. De nietigverklaring van de huurovereenkomst als vorm van teruggave is dan ook slechts mogelijk wanneer de verhuurde woning niet-conform was op het tijdstip dat die overeenkomst werd gesloten en het bewezenverklaarde misdrijf ook betrekking heeft op de verhuur van de niet-conforme woning op dit tijdstip.

Hof van Cassatie 24 juni 2025 (P.25.0595.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.29/NL>

Trefwoorden: Misdrijf – Sociaal Strafwetboek – Toerekenbaarheid – Rechtspersoon – Werkgever

Samenvatting: Een rechtspersoon kan de hoedanigheid hebben van werkgever in de zin van de artikelen 162 en 181 Sociaal Strafwetboek en artikel 12/1 van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers en zich als dader schuldig maken aan de door die bepalingen omschreven misdrijven.

Bij afwezigheid van een daartoe strekkende conclusie moet de rechter die een rechtspersoon schuldig verklaart aan een misdrijf niet uitdrukkelijk vaststellen dat is voldaan aan één van de in artikel 5, eerste lid, Strafwetboek niet cumulatief vermelde criteria van materiële toerekening.

Hof van Cassatie 24 juni 2025 (P.25.0268.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.12/NL>

Trefwoorden: Rechten van verdediging – Verzoek tot horen van getuige à décharge – Beoordeling – Criteria

Samenvatting: Uit artikel 6.3.d EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat de rechter het verzoek van een beklaagde om een getuige à décharge te horen op de rechtszitting moet beoordelen aan de hand van een drievragentest:

- eerste vraag: is het verzoek om de getuige à décharge te horen voldoende onderbouwd en is het getuigenverhoor relevant voor het voorwerp van de beschuldiging;
- tweede vraag: is de relevantie van het getuigenverhoor voldoende in aanmerking genomen en zijn er afdoende gronden voor de beslissing om de getuige à décharge niet te horen op de rechtszitting;
- derde vraag: tast de weigering de getuige à décharge te horen de eerlijkheid van het proces van de beklaagde in zijn geheel beschouwd aan.

Voor wat betreft het antwoord op de eerste vraag is niet alleen van belang of het verhoor van een getuige à décharge van aard is om het resultaat van het strafproces te beïnvloeden, maar ook of redelijkerwijze kan worden verwacht dat dit verhoor de positie van de verdediging zal versterken. Bij die beoordeling moeten de concrete omstandigheden van de zaak worden betrokken en kunnen onder meer de stand en de voortgang van de procedure, de door de partijen gevolgde strategie en hun houding in het strafproces in aanmerking worden genomen.

Voor wat betreft het antwoord op de tweede vraag is te benadrukken dat uit artikel 6.3.d EVRM niet kan worden afgeleid dat op elk verzoek van een beklaagde om een getuige à décharge te horen op de rechtszitting moet worden ingegaan. Het staat aan de rechter om in het licht van de door de beklaagde aangehaalde motieven en rekening houdend met de concrete omstandigheden van de zaak de noodzaak van het horen van de getuige à décharge te beoordelen en op dat verzoek en de mate waarin het is onderbouwd een adequaat antwoord te verstrekken, zonder dat is vereist dat op elk detail van de onderbouwing moet worden ingegaan.

Die concrete omstandigheden kunnen onder meer betrekking hebben op de feitelijke en juridische onmogelijkheid om de getuige à décharge te horen, de relatie die de getuige à décharge had of heeft met de beklaagde of met andere bij het strafproces betrokken partijen, de betrouwbaarheid van de door de getuige à décharge af te leggen verklaring rekening houdend met die relatie, zijn persoonlijkheid en het tijdsverloop sinds de feiten of het beschikbaar zijn van een geschreven verklaring van de persoon die de beklaagde als getuige à décharge wil horen, waarin die een eerdere verklaring herroept of nuanceert.

Het enkele feit dat een getuige à décharge een verklaring kan afleggen die van aard kan zijn om het resultaat van het strafproces te beïnvloeden of waarvan redelijkerwijze kan worden verwacht dat die de positie van de verdediging van de beklaagde zal versterken, verplicht de rechter daarom nog niet om die getuige à décharge op de rechtszitting te horen.

Bij een weigering een getuige à décharge te horen op de rechtszitting dient de rechter in elk geval te onderzoeken of het recht op een eerlijk proces van die beklaagde in zijn geheel beschouwd daardoor niet is aangetast.

De eiser heeft gevraagd om M.M. en P.M., zijnde de vader en de grootvader van de verweerder, als getuige te horen, minstens het openbaar ministerie te verzoeken om twee integrale strafdossiers over te leggen. Deze dossiers hebben

betrekking op klachten die de verweerster in het verleden heeft ingediend wegens seksueel misbruik door haar vader en grootvader. De eiser houdt voor dat de verklaringen van de verweerster op meerdere punten niet kloppen of kunnen kloppen, zodat het voor de waarheidsvinding van belang is te weten of de verweerster in het verleden reeds onterechte beschuldigingen heeft geuit met betrekking tot seksueel misbruik.

Het arrest verwerpt bij de beoordeling van de eerste vraag van de driefragentest het verzoek van de eiser op de volgende gronden:

- de personen van wie het verhoor wordt gevraagd, waren geen getuigen van de feiten die thans ter beoordeling voorliggen;
- er wordt niet aannemelijk gemaakt dat zij in de periode na de feiten nog contact hadden met de verweerster;
- de eerdere klachten zouden betrekking hebben op beweerde feiten uit 2008 en 2014, dit is meer dan tien jaar geleden, en tot een onderzoek hebben geleid dat werd opgestart in 2015;
- het ene strafdossier blijkt te zijn geseponneerd wegens onvoldoende bewijs en een tweede strafdossier werd toegestuurd aan het Nederlandse openbaar ministerie en heeft er niet geleid tot een bewezenverklaring;
- het hof van beroep acht zich door de stukken die door de verweerster werden overgelegd met betrekking tot die eerdere klachten voldoende geïnformeerd.

Op grond van deze redenen kunnen de appelrechters niet wettig oordelen dat het horen van de twee personen tegen wie de verweerster in het verleden onterechte klachten wegens seksueel misbruik zou hebben ingediend, de procespositie van de verdediging niet kan versterken. De verdediging houdt immers voor dat de eiser ten onrechte wordt beschuldigd van feiten van seksueel misbruik. Noch het gegeven dat deze twee personen geen getuige waren van de feiten die thans ter beoordeling voorliggen, noch het gegeven dat de eerdere feiten dateren van meer dan tien jaar geleden noch het gegeven dat de ter zake aangelegde strafdossiers niet tot een bewezenverklaring hebben geleid, zijn op dit punt immers relevant.

Het arrest grondt bij de beoordeling van de tweede vraag van de driefragentest de afwijzing van het verzoek van de eiser op het gegeven dat de personen van wie het verhoor wordt gevraagd, werden geïnterviewd in de door de verweerster geuite klachten, op de animositeit die er kan bestaan tussen deze personen en de verweerster, op de familiale band tussen hen en de verweerster en op het tijdsverloop sinds de feiten.

Ook op grond van deze redenen kunnen de appelrechters niet wettig het verzoek van de eiser afwijzen. Deze redenen impliceren immers dat nooit het verhoor kan worden gevraagd van een persoon tegen wie een procespartij een klacht heeft gericht of van een persoon met familiale bindingen met een procespartij. Ook het tijdsverloop kan de afwijzing van het verzoek van een verhoor dat betrekking heeft op het al dan niet hebben geuit van valse beschuldigingen niet verantwoorden. Deze redenen kunnen bovendien onmogelijk de afwijzing van het verzoek om voeging van de integrale strafdossiers verantwoorden.

Het middel is gegrond.

B. Beroepen tegen arresten van de K.I.

Hof van Cassatie 2 augustus 2022 (P.22.1002.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220802.VAK.2>

Trefwoorden: Onderzoeksgerecht - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Periodieke controle door het onderzoeksgerecht - Verzoek tot uitstel - Gepland confrontatieverhoor - Weigering – Motivering

Samenvatting: Noch uit artikel 5 EVRM, noch uit de bepalingen van de artikelen 21, § 1, 22, 30, § 3, en 31, § 3, Voorlopige Hechteniswet, noch uit artikel 32 Voorlopige Hechteniswet dat erin voorziet dat de in de artikelen 21, § 1, 22, 30, § 3, en 31, § 3, bepaalde termijnen worden geschorst tijdens de duur van een uitstel op verzoek van de verdachte of van zijn raadsman, noch uit het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging, kan worden afgeleid dat een verdachte recht heeft op een uitstel van de periodieke controle door het onderzoeksgerecht indien hij meent dat de uitvoering van in het vooruitzicht gestelde onderzoekshandelingen de beslissing over de handhaving kan beïnvloeden; het onderzoeksgerecht oordeelt onaantastbaar of wordt ingegaan op een verzoek om uitstel van behandeling van de periodieke beoordeling van de handhaving van de voorlopige hechtenis dat wordt ingegeven door een in het vooruitzicht gestelde uitvoering van een onderzoekshandeling, waarvan het resultaat noodzakelijkerwijze nog niet is gekend en voor het verwerpen van een dergelijk verzoek geldt geen bijzondere motiveringsplicht.

Hof van Cassatie 9 augustus 2022 (P.22.1036.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220809.VAK.2>

Trefwoorden: 1. Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een raadsman - Afstand - Zwijgrecht - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

2. Voorlopige hechtenis – Bevel tot aanhouding - Verhoor door de onderzoeksrechter - Draagwijdte - Gevolg

3. Recht op een eerlijk proces - Inverdenkinggestelde die zich bij het politioneel verhoor beroepen heeft op zijn zwijgrecht - Verhoor door de onderzoeksrechter - Draagwijdte - Gevolg

Samenvatting: 1. Het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of een inverdenkinggestelde vrijwillig en wel overwogen afstand heeft gedaan van het recht op bijstand van een raadsman; uit het enkele feit dat een inverdenkinggestelde zich bij een verhoor heeft beroepen op zijn zwijgrecht, volgt niet dat hij niet vrijwillig en niet wel overwogen afstand heeft gedaan van zijn recht op bijstand van een raadsman.

2. Het in het artikel 16, § 2, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet bedoelde verhoor heeft tot doel de onderzoeksrechter in te lichten over het standpunt van de inverdenkinggestelde betreffende de hem verweten feiten zodat zijn recht van verdediging is gewaarborgd; de wetgever heeft niet nader bepaald hoe de door artikel 16, § 2, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet bedoelde ondervraging moet verlopen en noch uit de tekst van deze bepaling noch uit de wetsgeschiedenis ervan volgt dat dit verhoor het karakter moet aannemen van een geleide ondervraging, zodat het niet is vereist dat de onderzoeksrechter vragen stelt betreffende elk detail van de aan de inverdenkinggestelde verweten feiten of specifieke vragen stelt betreffende alle telastleggingen maar het noodzakelijk is maar volstaat dat de inverdenkinggestelde de gelegenheid krijgt om zijn opmerkingen te formuleren betreffende de hem verweten feiten en aldus zijn recht van verdediging kan uitoefenen (1). (1) Cass. 3 mei 2022, AR P.22.0537.N ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.14, AC 2022, nr. 311; Cass. 26 maart 2019, AR P.19.0265.N ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190326.5, AC 2019, nr. 185.

3. Uit geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel volgt voor de onderzoeksrechter de verplichting om, indien een inverdenkinggestelde zich bij een voorafgaand politieel verhoor op zijn zwijgrecht heeft beroepen en hij dit niet langer doet voor de onderzoeksrechter, de inverdenkinggestelde opnieuw dezelfde vragen te stellen (1). (1) Cass. 3 mei 2022, AR P.22.0537.N ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.14, AC 2022, nr. 311.

Hof van Cassatie 9 augustus 2022 (P.22.1043.N), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220809.VAK.3>

Trefwoorden: 1. Witwassen - Gerechtelijk onderzoek - Omvang - Feiten van lidmaatschap aan een criminele organisatie en inbreuken op de drugswet in vereniging - Onderzoek naar de ermee verband houdende financiële relaties en transacties en bestemming van de gelden - Draagwijdte - Gevolg

2. Overlevering voor feiten van lidmaatschap aan een criminele organisatie en inbreuken op de drugswet in vereniging - Onderzoek naar de ermee verband houdende financiële relaties en transacties en bestemming van de gelden - Geen overlevering voor feiten van witwassen - Draagwijdte - Gevolg

Samenvatting: 1. Tot het gerechtelijk onderzoek naar feiten van lidmaatschap aan een criminele organisatie en inbreuken op de drugwet in vereniging behoort ook het onderzoek naar de daarmee verband houdende financiële relaties en transacties en de bestemming van de gelden die mogelijk door die misdrijven werden gegenereerd en dit ongeacht of het gerechtelijk onderzoek ook betrekking heeft op feiten van witwassen.

2. De redenen dat het gevaar voor collusie en het gevaar voor het wegmaken van bewijsmateriaal blijven bestaan, gelet op het verder onderzoek naar de financiële relaties en transacties en de bestemming van de gelden die mogelijk werden gegenereerd door de ten laste gelegde feiten, hebben geen betrekking op de feiten van witwassen waarvoor de eiser niet werd overgeleverd, maar wel op de feiten van lidmaatschap aan een criminele organisatie en inbreuken op de drugwet in vereniging.

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230111.2F.9/NL>

Trefwoorden: Bevel tot aanhouding dat de hechtenis van de inverdenkinggestelde in een huis van arrest beveelt waar de verblijfsomstandigheden een onmenselijke of vernederende behandeling vormen die hem benadelen - Toezicht - Eerste verschijning - Rechtzetting - Bevoegdheden van de onderzoeksgerechten – Draagwijdte

Samenvatting: Wanneer blijkt dat het bevel tot aanhouding de hechtenis van de inverdenkinggestelde in een huis van arrest beveelt waar de verblijfsomstandigheden een onmenselijke of vernederende behandeling vormen die deze inverdenkinggestelde benadelen, zijn de onderzoeksgerechten bevoegd om, bij de eerste verschijning en op voorwaarde dat ze daarom werden verzocht op basis van gegevens eigen aan de toestand van de aangehoudene, de rechtzetting van het bevel tot aanhouding te bevelen door de voortzetting van de voorlopige hechtenis in een andere inrichting op te leggen (1). (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, I, Die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, 1099, dat verwijst naar Brussel (KI) 17 april 2012, JT 2012, 370, JLMB 2012, 1052. Het OM verwees op zijn beurt naar Cass. 26 juli 2022, AR P.22.0967.F (onuitg.), dat vermeldt: “In haar conclusie oordeelde de eiseres dat ‘haar in artikel 3 EVRM vastgelegde recht’ thans werd geschonden. Tot staving van deze overweging haalde zij echter alleen een persartikel aan ‘waarin de detentievoorwaarden in de gevangenis van Bergen, die momenteel bij de vrouwen kampt met een overbevolking van 170%, aan de kaak worden gesteld’. Aangezien deze vermelding niet berust op een feitelijk gegeven van de zaak, mist ze de vereiste nauwkeurigheid om een middel te vormen. Omdat het enkel en alleen een bewering is, dienden de appelrechters hierop niet te antwoorden. In zoverre kan het middel niet worden aangenomen”. Het OM leidde hieruit af dat, in de voorliggende zaak, het middel dat kritiek uitoefent op overtollige redenen – aangezien deze ingaan op iets wat slechts een bewering is en waarop de kamer van inbeschuldigingstelling niet hoefde te antwoorden, niet ontvankelijk is. Het heeft dus niet de vraag gesteld hoe het verzoek tot overplaatsing zich verhoudt tot de wet-“Dupont”, de basiswet van het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden van 12 januari 2005, waarvan artikel 18 bepaalt dat: “onverminderd andersluidende wettelijke bepalingen over de plaatsing of overplaatsing van gedetineerden wordt beslist door ambtenaren van de penitentiaire administratie die daartoe door de directeur-generaal worden aangewezen” en dat tegen deze beslissing “bezwaar kan worden ingediend, zoals bepaald in titel VIII, hoofdstuk III”. Moet, ten slotte, uit de beslissing van het Hof a contrario worden afgeleid dat, na de eerste verschijning, de onderzoeksgerechten niet meer bevoegd zijn om de overplaatsing van de inverdenkinggestelde naar een ander huis van arrest te bevelen? (MNB).

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250603.2N.15/NL>

Trefwoorden: 1. Vreemdelingen – Onderzoeksgerecht – Verbeteren van de administratieve maatregel – Onjuiste vermelding van strafrechtelijke antecedenten

2. Vreemdelingen – Maatregel tot vasthouding – Controle onderzoeksgerecht – Beoordeling – Wettelijke bevoegdheid

Samenvatting: 1. Het onderzoeksgerecht dat oordeelt overeenkomstig de artikelen 71 en 72 Vreemdelingenwet, mag wel degelijk vaststellen dat de bestreden administratieve maatregel tot opsluiting een vergissing bevat, die vergissing verbeteren en uit de verbeterde redenen afleiden voor de regelmatigheid van de bestreden administratieve maatregel; dit kan het geval zijn wanneer het onderzoeksgerecht een onjuiste vermelding van de strafrechtelijke antecedenten van de vreemdeling verbetert en de impact van die verbetering op de gevaarlijkheid van de vreemdeling voor de openbare orde of de openbare veiligheid herbeoordeelt; aldus is het onderzoeksgerecht niet ertoe gehouden elke feitelijke onjuistheid in die maatregel te sanctioneren en evenmin is het onderzoeksgerecht ertoe gehouden de regelmatigheid van de administratieve maatregel te beoordelen aan de hand van elk van de daarin opgenomen redenen.

2. Het onderzoeksgerecht dat oordeelt dat de in de bestreden administratieve beslissing vermelde omstandigheden werkelijk bestaan en de maatregel tot vasthouding verantwoorden, spreekt zich niet uit over de opportuniteit van de maatregel en gaat zijn wettelijke bevoegdheid niet te buiten.

Hof van Cassatie 10 juni 2025 (P.25.0412.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250610.2N.12>

Trefwoorden: Onderzoeksgerecht – Bescherming van de maatschappij – Internering – Uitspraak – Aanwezigheid lid OM

Samenvatting: Uit artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat een beslissing van een vonnisgerecht in strafzaken moet worden uitgesproken in aanwezigheid van het openbaar ministerie.

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling bij toepassing van de artikelen 9 en 13 Interneringswet in openbare rechtszitting de internering van een in verdenking gestelde beveelt, doet zij uitspraak als vonnisgerecht. Die uitspraak dient bijgevolg te gebeuren in aanwezigheid van het openbaar ministerie.

Uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt niet dat het arrest, dat door de bevestiging van de beroepen beschikking van de raadkamer eisers internering beveelt, werd uitgesproken in aanwezigheid van het openbaar ministerie. Bijgevolg schendt het arrest artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek.

Hof van Cassatie 17 juni 2025 (P.25.0536.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250617.2N.34/NL>

Trefwoorden: Notaris – Art. 240 Sw. – Verduistering – Bedrieglijk opzet – Rekening houden met gegevens die dateren van na het zich toe-eigenen van de gelden

Samenvatting: De rechter oordeelt onaantastbaar of de voor het misdrijf van verduistering van artikel 240 Strafwetboek vereiste bedrieglijk opzet aanwezig is.

Hij kan daarbij rekening houden met gegevens die dateren van na het zich toe-eigenen van de gelden die aan de ambtenaar waren toevertrouwd, zoals het advies van de tuchtoverheid van de ambtenaar.

Uit het enkele feit dat de rechter bij de beoordeling van het bedrieglijk opzet rekening houdt met gegevens die dateren van na het zich toe-eigenen van aan de ambtenaar toevertrouwde gelden, volgt niet dat de rechter het aflopend karakter van het misdrijf van verduistering miskent.

Uit de omstandigheid dat de ambtenaar zich hem toevertrouwde gelden heeft toegeëigend omdat hij meende daarop gerechtigd te zijn, zonder dat hij voor die toe-eigening het akkoord heeft verkregen van zij die aanspraak konden maken op die gelden, volgt niet dat deze laatsten niet langer in staat zijn om die toe-eigening te betwisten.

Uit die enkele omstandigheid volgt evenmin dat de rechter noodzakelijk moet aannemen dat de ambtenaar heeft gehandeld met bedrieglijk opzet.

Hof van Cassatie 17 juni 2025 (P.25.0891.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250617.2N.38/NL>

Trefwoorden: Europees aanhoudingsbevel – Onwettigheid van de vordering van de PK aan de onderzoeksrechter omtrent bevel tot inhechtenisneming – Gevolg voor vordering van de PK aan het onderzoeksgerecht om tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel te bevelen

Samenvatting: Volgens artikel 11, § 3, Wet Europees Aanhoudingsbevel kan de onderzoeksrechter, na het verhoor van de persoon ten aanzien van wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd, gelasten dat de betrokkene op grond van het Europees aanhoudingsbevel in hechtenis wordt geplaatst of blijft. Tegen deze beslissing staat volgens artikel 11, § 7, Wet Europees Aanhoudingsbevel geen rechtsmiddel open.

Een eventuele onwettigheid van de vordering van de procureur des Konings aan de onderzoeksrechter om bij toepassing van artikel 11 Wet Europees Aanhoudingsbevel een bevel tot inhechtenisneming te verlenen, is zonder invloed op de vordering van de procureur des Konings aan het onderzoeksgerecht om bij toepassing van artikel 16 Wet Europees Aanhoudingsbevel de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel te bevelen.

Volgens artikel 20, § 4, eerste lid, Wet Europees Aanhoudingsbevel levert het definitieve besluit het Europees aanhoudingsbevel ten uitvoer te leggen de titel van vrijheidsbeneming op tot de daadwerkelijke overlevering van de persoon aan de uitvaardigende staat. Eisers detentie is derhalve gegrond op de beslissing waarbij de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel is bevolen. Hij heeft bijgevolg geen belang meer bij zijn kritiek op de beoordeling van de wettigheid van de door de onderzoeksrechter genomen beslissing van inhechtenisneming.

Hof van Cassatie 1 juli 2025 (P.25.0913.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250701.VAK.1/NL>

Trefwoorden: Gerechtelijk onderzoek – Bepaalde strafbare feiten maken reeds het voorwerp uit van een ander gerechtelijk onderzoek – Gevolg voor rechtsmacht van onderzoeksrechter

Samenvatting: De omstandigheid dat bepaalde strafbare feiten reeds het voorwerp uitmaken van een ander gerechtelijk onderzoek doet geen afbreuk aan de rechtsmacht van elke voor de feiten bevoegde onderzoeksrechter, die op regelmatige wijze wordt geadieerd; deze onderzoeksrechter heeft een principiële onderzoeksverplichting en kan niet zelf beslissen over de ontvankelijkheid van de strafvordering; deze onderzoeksrechter behoudt zijn rechtsmacht totdat de rechtspleging wordt geregeld door de raadkamer of eventueel het rechtsgebied van de onderzoeksrechters wordt geregeld overeenkomstig artikel 525 Wetboek van Strafvordering; de saisine wordt bepaald door de vordering van het openbaar ministerie of de aanstellingsakte van de burgerlijke partij (1). (1) Zie Cass. 29 maart 1994, AR P.93.0024.N ECLI:BE:CASS:1994:ARR.19940329.13, AC 1994, nr. 154.

Hof van Cassatie 8 juli 2025 (P.25.0964.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250708.VAK.2>

Trefwoorden: Huiszoeking – Inzet cameradrone – Aard van gebruik – Finaliteit – Gebruik leverde gegevens op die als bewijs gebruikt kunnen worden

Samenvatting: Artikel 46/7 Wet Politieambt bepaalt: “In afwijking van artikel 25/3, kan de politieambtenaar bedoeld in de artikelen 7 tot 7/3 beslissen om op niet-zichtbare wijze gebruik te maken van tijdelijk vaste of mobiele camera's, die in voorkomend geval intelligent zijn, voor het voorbereiden van acties van gerechtelijke politie die gedekt zijn door een mandaat van de procureur des Konings of van de onderzoeksrechter, teneinde het vlot verloop ervan te verzekeren, en om de openbare orde en de veiligheid van de betrokken politieambtenaren tijdens deze acties te garanderen, en dit meer bepaald in de gevallen waarin de omstandigheden de politieambtenaren niet in staat stellen zich te identificeren of in de gevallen die van die aard zijn dat ze het zichtbaar gebruik van camera's ondoeltreffend maken.”

Uit die bepaling en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat:

- het doel van het in de bepaling vermelde gebruik van camera's, ook als dit kadert in een actie van gerechtelijke politie, het waarborgen is van de openbare orde en de veiligheid van de betrokken politieambtenaren, waaruit volgt dat de finaliteit van het inzetten van de camera's als dusdanig geen gerechtelijke finaliteit heeft;
- die bepaling zowel van toepassing is op het voorbereiden van een actie van gerechtelijke politie als op de uitvoering ervan, ook als die uitvoering niet werd voorafgegaan door een voorbereiding met inzet van camera's;

- de beslissing van de bevoegde politieambtenaar om de camera's in te zetten wordt gedekt door het mandaat van de bevoegde gerechtelijke overheid;
- de registratie van de bij toepassing van deze bepaling gemaakte camerabeelden niet onverenigbaar is met de doelstelling van deze bepaling.

Uit het enkele feit dat de bij toepassing van deze bepaling ingezette camera's gegevens hebben opgeleverd die als bewijs kunnen worden aangewend in de strafvervolgning waarbinnen de gerechtelijke actie kaderde, ook al was dit niet het oogmerk van de inzet van de camera's, volgt niet dat de inzet van de camera's een gerechtelijke finaliteit had.

Het staat aan het onderzoeksgerecht om, indien de onregelmatigheid van het gebruik van de bij toepassing van artikel 46/7 Wet Politieambt ingezette camera's, van de aldus verkregen bewijsgegevens en van de daaruit afgeleide ernstige aanwijzingen van schuld wordt aangevoerd, in het kader van de handhaving van de voorlopige hechtenis prima facie te oordelen of de toepassing van artikel 46/7 Wet Politieambt werd afgewend van zijn doel en bewust werd gebruikt met een gerechtelijke finaliteit, in welk geval de bepalingen betreffende de bijzondere opsporingsmethodes van toepassing kunnen zijn.

Met een geheel van redenen die het arrest bevat, oordeelt het prima facie dat de finaliteit van het dronegebruik niet opsporend maar louter tactisch en beschermend van aard was, dat de inzet was gericht op de bescherming van de fysieke integriteit van de politieambtenaren in het licht van de risico's verbonden aan georganiseerde criminaliteit en dat de opname van de beelden welke accessoir was aan de primaire doelstelling van veiligheid geen afbreuk doet aan het niet-opsporend karakter van de inzet. Het arrest kan dan ook wettig prima facie oordelen dat het gebruik van de drone bij de versterkte huiszoeking geen bijzondere opsporingsmethode was, dat de inzet rechtmatig was in het kader van de huiszoeking en dat er geen grond is om tot uitsluiting over te gaan van de vaststellingen bij de huiszoeking.

Hof van Cassatie 15 juli 2025 (P.25.0941.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250715.VAK.5>

Trefwoorden: Vreemdelingen – “Risico op onderduiken” wordt onderbouwd met feitelijke gegevens in de bestuurlijke beslissing – Gevolg voor beoordeling onderzoeksgerecht

Samenvatting: Artikel 1, 11°, Vreemdelingenwet definieert het “risico op onderduiken” als volgt: het feit dat er redenen bestaan om aan te nemen dat een vreemdeling die het voorwerp uitmaakt van een verwijderingsprocedure, een procedure voor toekenning van internationale bescherming of een procedure tot vaststelling van of tot overdracht naar de lidstaat die verantwoordelijk is voor de behandeling van het verzoek om internationale bescherming, met het oog op de criteria die opgesomd worden in § 2, zal onderduiken.

Artikel 1, § 2, Vreemdelingenwet bepaalt dat het in artikel 1, 11°, bedoelde risico op onderduiken actueel en reëel moet zijn en dat dit risico, na een individueel onderzoek en op basis van een of meer van de elf vervolgens opgesomde objectieve criteria, wordt vastgesteld, rekening houdend met alle omstandigheden die eigen zijn aan elk geval.

Indien de bestuurlijke beslissing het wettelijk bepaalde criterium “risico op onderduiken” met feitelijke gegevens onderbouwt, kan het onderzoeksgerecht niet volstaan met het louter poneren dat dit risico gelet op een schijnbare verankering in België niet aanwezig is.

Uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat het bevel om het grondgebied te verlaten met vasthouding met het oog op verwijdering van 19 mei 2025 het risico op onderduiken van de verweerster in concreto vaststelt, met verwijzing naar de criteria vermeld in artikel 1, § 2, 1°, 3°, 4° en 8°, Vreemdelingenwet.

Het bestreden arrest dat oordeelt dat de vrijheidsberovende maatregel niet noodzakelijk noch proportioneel is op de enkele grond dat er gelet op de schijnbare verankering in België, geen risico op onderduiken aanwezig is, verantwoordt zijn beslissing niet naar recht.

Hof van Cassatie 29 juli 2025 (P.25.1072.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250729.VAK.12>

Trefwoorden: Immuniteten – Diplomatieke ambtenaar – Verdrag van Wenen – Beëindiging van de opdracht – Redelijke termijn om ontvangstland te verlaten – Huiszoeking

Samenvatting: In zoverre het middel aanvoert dat de aan de huiszoeking onderworpen woning van de eiseres deel uitmaakt van de onschendbare gebouwen van de zending in de zin van artikel 22 Verdrag van Wenen, verplicht het tot een onderzoek van feiten waarvoor het Hof geen bevoegdheid heeft en is het niet ontvankelijk.

Uit artikel 29 Verdrag van Wenen volgt dat de persoon van de diplomatieke ambtenaar onschendbaar is en gevrijwaard wordt tegen elke vorm van aanhouding of vrijheidsbeneming.

Artikel 39.1 Verdrag van Wenen bepaalt dat eenieder die recht heeft op voorrechten en immuniteten deze geniet vanaf het ogenblik waarop hij het grondgebied van de ontvangende Staat betreedt om zijn functies te aanvaarden of, indien hij zich reeds op het grondgebied van die Staat bevindt, vanaf het ogenblik waarop kennisgeving van zijn aanstelling wordt gedaan aan het ministerie van buitenlandse zaken of aan een ander overeengekomen ministerie.

Artikel 39.2 Verdrag van Wenen bepaalt dat wanneer de taak van een persoon die voorrechten en immuniteten geniet is beëindigd, die voorrechten en immuniteten normaal ophouden te bestaan op het ogenblik waarop hij het land verlaat, of na het verstrijken van een redelijke termijn om het land te verlaten, maar zij blijven tot aan dat tijdstip van kracht, zelfs in geval van een gewapend conflict.

Uit die bepalingen volgt niet dat een diplomatieke ambtenaar wiens taak werd beëindigd en die de ontvangststaat nog niet heeft verlaten, zijn onschendbaarheid slechts verliest nadat aan hem het verstrijken van de in artikel 39.2 Verdrag van Wenen bedoelde redelijke termijn werd meegedeeld of nadat de zendstaat daarover heeft beslist.

De rechter van de ontvangststaat die over de toepasselijkheid van de onschendbaarheid van een diplomatiek ambtenaar moet oordelen, kan vaststellen wanneer de in artikel 39.2 Verdrag van Wenen bedoelde redelijke termijn is verstreken. Hij oordeelt daarover onaantastbaar op grond van de concrete gegevens van de zaak. De omstandigheid dat de diplomatieke ambtenaar na de beëindiging van zijn taak nog over een verblijfstitel beschikt, bindt de rechter bij die beoordeling niet.

De voormelde bepalingen sluiten niet uit dat een diplomatieke ambtenaar na het ophouden van zijn onschendbaarheid wordt aangehouden voor feiten die zich hebben voorgedaan na

de beëindiging van zijn taak en op een ogenblik dat hij de ontvangststaat nog niet heeft verlaten.

C. Andere arresten van het Hof van Cassatie

Hof van Cassatie 28 juni 2022 (P.22.0729.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220628.2N.26>

Trefwoorden: 1. Wraking – Strafzaken - Gewettigde verdenking - Artikel 828, 1°, Gerechtelijk Wetboek - Onpartijdigheid en onafhankelijkheid van de magistraat – Draagwijdte

2. Strafzaken - Strafvordering - Schriftelijke conclusie - Conclusietermijnen - Verplichting - Draagwijdte

3. Strafzaken - Strafvordering - Conclusietermijnen - Verstrijken van de conclusietermijnen - Mondeling requisitoir van het openbaar ministerie - Recht van de andere partijen om te repliceren - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

4. Strafzaken - Gewettigde verdenking - Artikel 828, 1°, Gerechtelijk Wetboek - Onpartijdigheid en onafhankelijkheid van de magistraat - Beslissing van de rechter tot verdaging van de aanvang van de pleidooien en bepaling van een datum voor een repliekconclusie van de beklaagde - Vaststelling van een bijkomende rechtsdag voor het aanbrengen van extra mondelinge elementen door de beklaagde - Aanhoren van de mondelinge vordering van het openbaar ministerie - Afwezigheid van debat over een langere conclusietermijn of een andere rechtsdag - Schorsing van de zitting - Verlaten van de zittingzaal - Draagwijdte - Gevolg

Samenvatting: 1. Er is gewettigde verdenking in de zin van artikel 828, 1°, Gerechtelijk Wetboek indien de aangevoerde feiten bij de verzoeker tot wraking, de partijen en derden de verdenking kunnen wekken dat de magistraat niet langer op een onafhankelijke en onpartijdige wijze uitspraak kan doen, maar die verdenking moet objectief gerechtvaardigd zijn en tot bewijs van het tegendeel wordt de rechter vermoed onpartijdig, onafhankelijk en onbevangen te oordelen (1). (1) Cass. 15 juni 2021, AR P.21.0145.N ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210615.2N.11, AC 2021, nr. 442; Cass. 27 april 2016, AR P.16.0509.F ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160427.10, AC 2016, nr. 288; Cass. 10 april 2012, AR P.12.0593.N ECLI:BE:CASS:2012:ARR.20120410.2, AC 2012, nr. 223; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, die Keure, 2021, 9de ed., t. II, pp. 1917-1922.

2. Een partij in een strafprocedure, met inbegrip van het openbaar ministerie, is niet verplicht haar verweer of standpunt te verwoorden in een schriftelijke conclusie, ook niet wanneer haar daartoe de gelegenheid is geboden bij een beslissing alvorens recht te doen op grond van artikel 152, § 1, Wetboek van Strafvordering; het feit dat een partij geen gebruik heeft gemaakt van die gelegenheid, belet haar niet om haar verweer te voeren of

haar standpunt kenbaar te maken in een louter mondelinge uiteenzetting ter rechtszitting en onder voorbehoud van het behoorlijke verloop van de rechtszitting staat het niet aan de rechter om dat recht van een partij te beknotten of te negeren (1). (1) Cass. 14 november 2017, AR P.16.0973.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171114.1, AC 2017, nr. 638 met concl. van advocaat-generaal L. DECREUS.

3. Het openbaar ministerie dat uitsluitend mondeling vordert na de hem verleende conclusietermijn te hebben laten verstrijken, kan de andere partijen in het strafproces verrassen door in zijn vordering, met kennis van de reeds neergelegde schriftelijke conclusies van die partijen, redelijkerwijze door de andere partijen niet te verwachten argumenten aan te voeren met een mogelijke gewichtige impact op de uitkomst van de zaak; de rechter bepaalt in de regel onaantastbaar of en in welke mate de gezegden van het openbaar ministerie in zijn vordering vereisen dat de andere partijen daarop kunnen repliceren met navolgende conclusies of op navolgende rechtszittingen en de rechter houdt daarbij rekening met alle dienstige gegevens, waaronder het belang van de zaak voor de partijen, het voorbijge procesverloop, het vereiste om de zaak binnen een redelijke termijn af te handelen, het gevaar voor rechtsmisbruik en het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces van alle partijen.

4. De rechter die bij een nieuwe beslissing alvorens recht te doen de aanvang van de pleidooien verdaagt naar een volgende rechtszitting, een datum bepaalt tot wanneer de beklaagde nog een schriftelijke repliekconclusie kan neerleggen en een bijkomende rechtsdag vastlegt waarop de beklaagde nog extra mondelinge elementen kan bijbrengen, neemt door het enkele feit dat hij de mondelinge vordering van het openbaar ministerie integraal aanhoort en daarvan nota's neemt, geen houding aan waaruit enige vooringenomenheid ten nadele van de beklaagde blijkt of die een objectief gerechtvaardigde vrees voor een gebrek aan onpartijdigheid verantwoordt maar eerbiedigt in tegendeel het recht van verdediging van alle partijen; noch het feit dat de beklaagde een langere conclusietermijn of een latere rechtsdag had gewenst voor het formuleren van zijn repliek of dat de rechter zijn beslissing niet laat voorafgaan door een debat over de specifieke wensen van de beklaagde inzake de duur van de conclusietermijn of de datum voor de bijkomende rechtszitting, noch de omstandigheid dat de rechter na zijn beslissing te hebben kenbaar gemaakt en de orde van de pleidooien te hebben toegelicht de rechtszitting schorst en de zittingzaal verlaat, laten toe hieruit enig gebrek aan onpartijdigheid af te leiden.

Hof van Cassatie 24 juni 2025 (P.25.0815.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250624.2N.24/NL>

Trefwoorden: Wraking – Wrakingsverzoek – Voorwaarden – Ondertekend door een advocaat die meer dan 10 jaar bij de balie is ingeschreven – Overmacht – Loutere bewering

Samenvatting: Volgens artikel 835, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek moet op straffe van nietigheid de vordering tot wraking worden ingeleid bij een ter griffie neergelegde akte die de middelen bevat en die wordt ondertekend door een advocaat die meer dan tien jaar bij de balie is ingeschreven.

Dit voorschrift heeft tot doel te vermijden dat wrakingsverzoeken, die de normale werking van het gerecht verstoren, al te lichtzinnig worden ingesteld. Alleen van een advocaat met een zekere ervaring, die geen persoonlijke belangen heeft in de zaak die zijn perceptie over de feiten en het recht kan vertekenen, kan worden verwacht dat hij met voldoende afstand en terughoudendheid de wettigheid en de wenselijkheid van een wrakingsverzoek kan beoordelen. Deze verplichting dient een wettig doel, namelijk een behoorlijke rechtsbedeling. Ze is niet disproportioneel met het beoogde doel.

De eiser voert aan dat hij zich bevindt in een toestand van overmacht omdat hij geen enkel advocaat bereid heeft gevonden zijn rechten voor de rechtbank te verdedigen, “uit schrik op represailles” met betrekking tot “dit boeltje dat vorige advocaten en magistraten ervan maakten”.

Hij die voorhoudt dat overmacht hem heeft belet de verplichting na te leven om een beroep te doen op een advocaat met de vereiste anciënniteit, moet die aanvoering aannemelijk maken.

De eiser beperkt zijn beroep op overmacht tot een loutere bewering.

Er kan dan ook geen overmacht worden aangenomen.

Het wrakingsverzoek dat door de verzoeker zelf is ondertekend en niet door een advocaat, die meer dan tien jaar bij de balie is ingeschreven, is niet ontvankelijk.

2.5. Grondwettelijk Hof

Grondwettelijk Hof 17 juli 2025 (112/2025), www.const-court.be
--

Hyperlink: <https://www.const-court.be/public/n/2025/2025-112n.pdf>

Trefwoorden: Strafrecht - Seksuele misdrijven - Verkrachting - Minderjarige die de volle leeftijd van veertien jaar heeft bereikt, maar niet de volle leeftijd van zestien jaar - Toestemming - Maximale leeftijdsverschil met een partner

Samenvatting: Bij vonnis van 18 december 2024, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 23 december 2024, heeft de Franstalige correctionele rechtbank te Brussel de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 417/6, §§ 1 en 2, van het Strafwetboek de artikelen 10, 11 en 22 van de Grondwet in zoverre het bepaalt dat een minderjarige die de volle leeftijd van veertien jaar heeft bereikt, maar niet de volle leeftijd van zestien jaar, wordt geacht niet uit vrije wil te kunnen toestemmen in het kader van een seksuele relatie indien zijn partner meerderjarig is en het leeftijdsverschil met die partner meer dan drie jaar bedraagt, terwijl dezelfde minderjarige die de volle leeftijd van veertien jaar heeft bereikt, maar niet de volle leeftijd van zestien jaar, uit vrije wil kan toestemmen in het kader van een seksuele relatie met een meerderjarige partner indien het leeftijdsverschil minder dan of gelijk aan drie jaar bedraagt ? ».

Het Hof zegt voor recht :

Artikel 417/6, § 2, eerste lid, van het Strafwetboek schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in zoverre het bepaalt dat een minderjarige die de volle leeftijd van veertien jaar heeft bereikt, maar niet de volle leeftijd van zestien jaar, wordt geacht niet uit vrije wil te

kunnen toestemmen in het kader van een seksuele relatie indien zijn partner meerderjarig is en het leeftijdsverschil met die partner meer dan drie jaar bedraagt, terwijl dezelfde minderjarige uit vrije wil kan toestemmen in het kader van een seksuele relatie met een meerderjarige partner indien het leeftijdsverschil minder dan of gelijk aan drie jaar bedraagt.

Perscommuniqué: De voorwaarde dat er tussen beiden een leeftijdsverschil van maximaal drie jaar mag zijn, opdat een minderjarige die de leeftijd van 14 jaar heeft bereikt maar nog niet de leeftijd van 16 jaar, kan instemmen met seksuele betrekkingen met een meerderjarige, is discriminerend.

Volgens artikel 417/6 van het Strafwetboek kan een minderjarige die de leeftijd van 14 jaar heeft bereikt maar nog niet de leeftijd van 16 jaar, instemmen met seksuele betrekkingen (i) met een minderjarige die minstens 14 jaar oud is, of (ii) met een meerderjarige op voorwaarde dat het leeftijdsverschil niet meer dan drie jaar bedraagt. Een correctionele rechtbank vraagt het Hof of het discriminerend is dat een meerderjarige die jonger is dan 19 jaar en die seksuele betrekkingen met instemming heeft gehad met een minderjarige die de leeftijd van 14 jaar heeft bereikt maar niet de leeftijd van 16 jaar, strafrechtelijk kan worden vervolgd wanneer het leeftijdsverschil drie tot vier jaar bedraagt, terwijl eenzelfde meerderjarige niet strafrechtelijk kan worden vervolgd wanneer het leeftijdsverschil niet meer dan drie jaar bedraagt.

Het Hof beklemtoont dat de wetgever een evenwicht heeft willen waarborgen tussen de bescherming van minderjarigen tegen seksueel misbruik en de eerbiediging van de seksuele autonomie van minderjarigen. Voor seksuele betrekkingen tussen een meerderjarige en een minderjarige die minstens 14 jaar oud is maar nog niet 16 jaar oud, beoogt het maximale leeftijdsverschil van drie jaar dat zij een betrekkelijk vergelijkbare maturiteit hebben. Bovendien, voor seksuele betrekkingen tussen minderjarigen die 14 jaar of ouder zijn, beoogt het gebrek aan een maximaal leeftijdsverschil te vermijden dat seksuele betrekkingen tussen consenterende jongeren worden gecriminaliseerd. Het Hof stelt evenwel vast dat dit leidt tot incoherente situaties. Zo pleegt bijvoorbeeld een persoon die op de dag van zijn achttiende verjaardag seksuele betrekkingen met instemming heeft met een minderjarige die 14 jaar en 11 maanden oud is, een misdrijf, zelfs als die personen reeds maandenlang seksuele betrekkingen met instemming hadden die niet konden worden bestraft. Het Hof besluit dat het onevenredig is dat het maximale leeftijdsverschil wordt vastgelegd op drie jaar.

Zie: <https://www.const-court.be/public/n/2025/2025-112n-info.pdf>

2.6. Raad van State

- Nihil

2.7. Hoven van beroep

A. Correctionele kamers

- Nihil

B. Kamer van Inbeschuldigingstelling

- Nihil

C. Burgerlijke kamers en kortgeding

- Nihil

2.8. Rechtbanken van eerste aanleg

A. Correctionele kamers

- Nihil

B. Raadkamer

- Nihil

C. Burgerlijke kamers en voorzitter in kortgeding

- Nihil

2.9. Hoven van Assisen

- Nihil

2.10. Buitenlandse rechtspraak

- Nihil

3. Rechtsleer

3.1. Overzichten van rechtsleer

- Nihil

3.2. Boeken

A. Nieuwe boeken i.v.m. strafrecht en strafprocesrecht

- Nihil

B. Nieuwe boeken i.v.m. strafrecht en strafprocesrecht in de bibliotheek

- Nihil

3.3. Bijdragen in boeken of tijdschriften (inclusief noten)

A. Bijdragen i.v.m. internationaal en Europees strafrecht en strafprocesrecht

- Nihil

B. Bijdragen i.v.m. algemeen strafrecht

- Nihil

C. Bijdragen i.v.m. bijzonder strafrecht

- DELTOUR, P., "Ruzie onder journalisten: Hof van Cassatie ontzegt virulente mediakritiek de kwalificatie 'persmisdrijf' ", *Juristenkrant* 2025, afl. 512, 3.

D. Bijdragen i.v.m. strafprocesrecht

- BOCKSTAELE, M., "Over bekentenissen en valse bekentenissen", *Panopticon* 2025, afl. 2, p. 133-158.
- DEJEMEPPE, B. « Le parquet et la loyauté procédurale », *JT* 2025, afl. 24, p. 421.
- HERBOTS, P., DRIESSEN, M., "Snelrecht krijgt binnenkort z'n derde make-over: een nuttige oefening?", *Juristenkrant* 2025, afl. 512, 12-13.
- HOET, P., "Herroeping van het uitstel: materiële en territoriale bevoegdheid in het nieuwe Sw.", *T.Strafr.* 2025, afl. 4, 216-217.
- KENNES, L., « Le point sur... le dépassement très grave du délai raisonnable comme cause d'extinction de l'action publique », *JT* 2025, afl. 24, p. 409-411.

E. Gemengde of andere bijdragen

- Nihil

F. Strafrecht in het buitenland

- Nihil

3.4. Belangrijke evoluties in andere rechtstakken of belangrijke artikelen over het recht

- Nihil

3.5. Varia

- Nihil